

ئەلپىدا ئاۋازلىق ئوقۇشلۇقلىرى

ئادا ئش - ئادا ئش بولايلى

(تاللانغان بالىلار قوشاقلىرى)

شنجاڭ گۈزەل سەنئەت ـ فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شنجاڭ ئېلېكترون ئۇن ـ سىن نەشرىياتى

مۇقاۋا ئۈچ بەت لايىھىلىگۈچى: تورداشجەم تۇرغۇن

ئېلىپبا ئاۋازلىق ئوقۇشلۇقلىرى

ISBN 978-7-89415-023-3

هۆرمەتلىك _____ گە:

_____

_____

_____

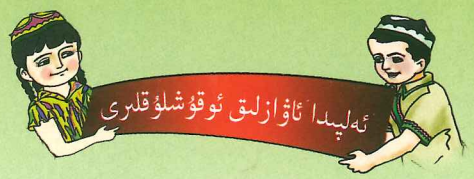
_____

_____ دىن تەقدىم

- يىلى - ئاينىڭ - كۈنى

ئادالىش-ئادالىش بولايلى

(تاللانغان باللار قوشاقلىرى)

تۈزگۈچى: تۇرسۇن قادىر

شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت ـ فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شىنجاڭ ئۇيغۇر تىپتىكا نەشرىياتى

مەسئۇل مۇھەررىرى: خاسىيەت ئىبراھىم
مەسئۇل كوررېكتورى: ئابدۇرېھىم ئابلىمىت
مۇقاۋا ۋە بەت لايىھەلىگۈچى: تۇردىھاجىم تۇرغۇن
قىستۇرما رەسىمنى سىزغۇچى: ئادىلجان ئابلىز

ئەلپىدا ئاۋازلىق ئوقۇشلۇقلىرى

ئاداش ـ ئاداش بولايلى

(تاللانغان بالىلار قوشاقلىرى)

تۈزگۈچى: تۇرسۇن قادىر

نەشر قىلغۇچى: شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت ـ فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلېكترون ئۇن ـ سىن نەشرىياتى
ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى ئىقتىساد ـ تېخنىكا تەرەققىيات رايونى پەن ـ تېخنىكا باغچە يولى 5 ـ قورۇ
پوچتا نومۇرى: 830026
تارقاتقۇچى: شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسى
باسقۇچى: شىنجاڭ بايى باسما زاۋۇتى
فورماتى: 787 × 1092 مىللىمېتىر، 1/16
باسما تاۋىقى: 117.75
نەشرى: 2015 ـ يىلى 2 ـ ئاي 1 ـ نەشرى
بېسىلىشى: 2015 ـ يىلى 7 ـ ئاي 1 ـ بېسىلىشى
كىتاب نومۇرى: ISBN 978 - 7 - 89415 - 023 - 3
ئومۇمىي باھاسى: 490.00 يۈەن (جەمئىي 20 كىتاب ۋە چەكمە قەلەم)

بەش قاغا

— بىزنىڭ باغدا بەش قاغا،
بەشىسى ياش قاغا.
خۇدايىم قانات بەرسە،
ئۇچۇپ كەتسەم قەشقەرگە.
— قەشقەر دېگىنىڭ نېمە دېگىنىڭ،
ئەنجان دېگىنىڭ نېمە دېگىنىڭ.
ئەنجانلىقنىڭ نېمىسى بار؟
— چىنتەخسىدە پىستىسى بار.
— پىستىسىنى كىم چاقىدۇ؟
هاشىم ئاخۇن قاراقاش.
ئون پۇلۇمنى بەر ئاداش،
ئون پۇلۇمنى بەرمىسەڭ،
شەرىئەتكە يۈر ئاداش.
— شەرىئەتتە نېمە بار؟
— ئاخۇن بىلەن قازى بار.
— ئۇلار بىزنى نېمە قىلۇر؟
— ئۇلار بىزنى خۇن قىلۇر.
— شەرىئەتكە بارمايمەن،
قازى ئاخۇنۇمنى كۆرمەيمەن.
بەش پۇلۇڭنى ئال، ئاداش،
سېنىڭ بىلەن ئويناىمەن.
كېتىپ بارغان بايۇەچچە،
مېنىڭ دادامغا ئوخشايدۇ.

قارلىغاچنىڭ قارنى ئاچ

قارلىغاچ قارا نېمە،
قانتىدىن ئايرىلمىسۇن.
قىز بالا ئاجىز نېمە،
ئاناسىدىن ئايرىلمىسۇن.

قارلىغاچۇ ـ قارلىغاچ،
قارلىغاچنىڭ قارنى ئاچ.
بالىسىغا دان بېرىپ،
ئۆزى يۇرەر يالىڭاچ.

قاپاق

ئېرىق بويىغا چىقسام،
ئاچمىغان قاپاق چىقتى.
قاپاقنى ئېچىپ باقسام،
ھاشىخان چاپاق چىقتى.

بىر بېسىپ ئېغىز ئاچتىم،
يېنىمغا قاپاق ئاستىم.
سۇنى ئېلىپ ئىچىگە،
ھويلامغا بېرىپ چاچتىم.

قاغىلار ئۇچتى

قاغىلار ئۇچتى،
بىنەمگە چۇشتى.
بىنەمنىڭ يولى
ئېتىلىپ قاپتۇ.

بىنەمدە بۇغداي،
تۆكۈلۈپ قاپتۇ.
قاغىلار تويۇپ
كېرىلىپ قاپتۇ.

تاۋاق

تاۋاق ـ تاۋاق،
ئالتۇن تاۋاق.
قىيامەتتە قىرىق تاۋاق،
مېنى قوغلاپ تۇتالسىڭ،
نەدىن چىقسۇن بىر تاۋاق.

قوي

تاققا ـ تۇققا،
زەنجىر ھالقا.
پاقا دەرەخقە چىقىپتۇ،
قۇيرۇقى شاخقا.

قارا قوي قېنى؟
قېچىپتۇ تاغقا.
تاغقا باقسام
خەۋىرى باغدا.
يۇگۇرۇپ بارسام،
يۇرۇپتۇ سايدا.
قوينى تاپالماي
ھاشسماخۇنكام
قاپتۇ داغدا.

دوستلىششش

ـــ بىزنىڭ دوستلار زورايدى،
ـــ بىزنىڭ دوستلار ئازايدى.
ـــ سىلەرگە دوست كېرەكمۇ؟
ـــ بىزگە كۆپ دوست كېرەكقۇ؟
ـــ ئۇنداق بولسا كېلىڭلار،
ـــ كەلدۇق توپقا ئېلىڭلار.
ـــ دائىم بىللە ئوينايلى،
ـــ ئىناق دوستلار بولايلى!
گۈل ـ غۇنچىلار تېرەيلى.
ـــ باغدا قىزلار يۈرىدۇ،
ـــ گۈل ـ غۇنچىلار تېرىيدۇ.
ـــ تېرىپ نېمە قىلىدۇ؟
ـــ دوستلىرىغا بېرىدۇ.
ـــ بىزمۇ باغقا كىرەيلى،
گۈل ـ غۇنچىلار تېرەيلى.
ـــ تىزىپ كۆركەم گۈلدەستە
دوستلىرىمىزغا بېرەيلى.

تۇرنىلار كۆچۈپتۇ

قاتار ـ قاتار تىزىلىپ،
كۆكتە تۇرنا ئۇچۇپتۇ.
ئىللىق ماكان ئىزدىشىپ،
يۇرتلىرىدىن كۆچۈپتۇ.

كۆچسە كۆچسۇن تۇرنىلار،
قوغلاپ ھۇزۇر ـ ھالاۋەت.
ئانا يۇرتتا ياشىماق
بىزلەر ئۈچۈن ئەڭ راھەت.

ئاق قۇشقاچ

ئاق قۇشقاچلار دان ئىزدەپ،
چۈشتى باغقا گۈرىدە.
پوكانلىرى تولغاندا،
ئۇچۇپ كەتتى پۈرىدە.

چۈرۈقلىشار ئاق قۇشقاچ،
شاخ سانىشىپ كۈن بويى.
ماكانلىشار دۈگدىيىپ،
ساماناڭلىقتا تۈن بويى.

تورۇلغا

تورۇلغا «تۇر - تۇر» ئېتەر،
ئۇجمىنى گۇر - گۇر ئېتەر.
يازلىقى پەيدا بولۇپ
كۆزلۈكى كۆچۈپ كېتەر.

تورۇلغا بەك بەلەن قۇش،
ئۇۋۇسىنى بۇزماڭلار.
تورۇلغىلار ئاۋۇسۇن،
تۇخۇمىنى چاقماڭلار.

قارچىغا

يورغىلاتتىم جەدە ئاتنى،
ئوڭ قولۇمدا قارچىغا.
قارچىغامنى قۇشلۇۋىدىم،
قونۇۋالدى ئارچىغا.

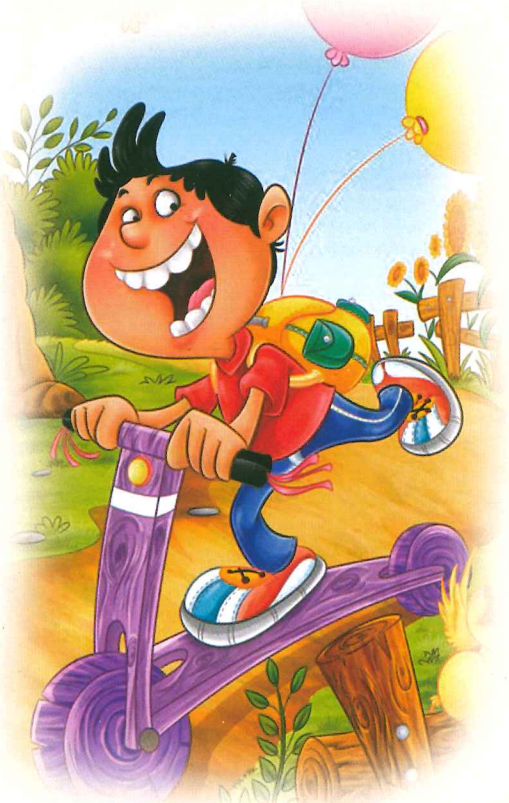

قارلىغاچ

ۋىچىر - ۋىچىر قارلىغاچ،
پەي - قانىتىڭ ئالماچ.
ۋىچىر - ۋىچىر سايرايسەن،
پەيلىرىڭنى تارىغاچ.

ياز قوشىقى

جاھان ئىسسىپ ياز كەلدى،
غاقىلدىشىپ غاز كەلدى.
قارلىغاچلار كېلىشتى،
لايدىن ئۇۋا سېلىشتى.
قوزا - ئوغلاق ئەي بولدى،
ئۇجمە پىشىپ مەي بولدى.
ئۆرۈكلەر ئالا بولدى،
باغۋەنگە بالا بولدى.
قىيان كەلدى ئېقىنغا،
سۇيى كەلدى تېقىمغا.
سۇ قاشقا چىقىپ كەتتى،
تەخەيلەر ئېقىپ كەتتى.
ئەي خالايىق، تۇغان سال،
تىرگەنلەرنى يوغان سال.
تېز كېلىڭلار ئاداشلار،
قىز بالىلار - قۇرداشلار.
بىزمۇ ھەمدەم بولايلى،
قاشنى قاشقا ئۇلايلى.
قايدۇرايلى قىياننى،
ئەل تارتمىسۇن زىياننى.

بىزنىڭ باغقا كىرىڭلار

كۆچەت قويۇپ باغ قىلدۇق،
تۈتۈپ كەتتى ئەي بولۇپ.
نوتا سۈردى باغجانلاپ،
پىشتى مانا مەي بولۇپ.

باغقا گۈللەر تېرىدۇق،
بۈلبۈل قونۇپ سايرىغاي.
قېرى ـ ياش ھەم بالىلار
سەيلە قىلغاي، يايرىغاي.

باغقا كىرىڭ چوڭ دادا،
بېغىمىز ساپ ھاۋالىق.
باغنىڭ شېرىن مېۋىسى،
ئاجىز تەنگە داۋالىق.

باغقا كىرىڭ چوڭ ئانا،
مېۋە ـ چېۋە يەپ كېتىڭ.
تېتىپ باقسۇن نەۋرىلەر،
سەر خىلىدىن ئەپ كېتىڭ.

باغقا كىرىڭ جامائەت،
زىلچە ـ گىلەم سالايلى.
نازۇ نېمەمەت كەلتۈرۈپ،
كۆڭلۈڭلارنى ئالايلى.

باغقا كىرىڭ خوشنىلار،
ئىززەت بىلەن كۈتەيلى.
بىزگە يۆلەك بولدۇڭلار،
تۈغقان بولۇپ ئۆتەيلى.

باغقا كىرىڭ ئاداشلار،
گۈلزارلىقنى بويلايلى.
مېۋىلەرگە تويۇنۇپ،
راست قانغىچە ئويناىلى.

باغقا كىرىڭ بۈلبۈللار،
گۈلدىن گۈلگە قونۇڭلار.
چاڭ كەلتۈرۈپ سايراڭلار،
بەك چىرايلىق ئۇنۇڭلار.

چاكان ـ بەشتاش

چاكان،
چاكان،
چاكچىكان.
كەلگىنە ئاداش،
ئويناپلى بەش تاش.
چاكان،
چاكان،
چاكچىكان،
بەشتاش قايان؟
ئۆستەك ياقان.
ئۆستەك بويى،
ئىككى چېكى
چىم ـ چىم،
چىم ـ قىياقتۇر ئېتىكى.
دادام ـ دادام،
ئاپام ـ ئاپام،
بىلىكى،
بىلىكدە ئىلىكى.
گۈلدە گۈل،
گۈللەردە گۈل،
باغدا باردۇر چېچەكى.
ئىككى چېكى،
ئىككى يېقى،

ئېرىقى،
ئېرىقدا بېلىقى،
مەن سۈزۈپ ئالايمىكى.
ئۆزۈم،
ئۆز كۆزۈم،
قارا كۆزۈم،
شېرىن سۆزۈم.
چوك ئۆزۈم
ئەينىكىم
ئەينەكتە ئايدەك يۈزۈم.
ئۈز ئۆزۈم،
ئۈچنى ئۈچكە ئۈلسام،
كۈننى ئۆيگە سولسام.
كۆۋرۈك سالسام دەريادا،
ئۈچۈپ كەتسەم ھاۋادا.
ھاۋا ـ ھاۋا،
بۇ ھاۋا ھاۋامىكى؟
پادىچىنىڭ قىزىنى
توختىكام ئالامىكى؟
قوۋ يېشى،
قەلەم قېشى،
زەيناپخانىنىڭ مېڭىشى.
ئوتيېشى،

بالىلار قوشاقلىرى

پىشتى ئېشى،
دەردكە داۋا ئات گۆشى.
دوك ـ دوك،
دوكدەك،
دوككسى يوق،
چەككۇدەك تاماكسى يوق.

چاكان،
چاكىچكان،
قاشى ـ قاش،
قەلەم قاش،
كەلگىن ئاداش.
قايان؟
ئۆستەك ياقان.
بىز تېرەيلى سۈزۈك تاش.
چېكى ـ چېكى،
ئىككى چېكى
ئاق بۇغداينىك چېچكى.
ئېرىقى،
ئېرىقدا بېلىقى،
كۆزى مارجان سۈزۈكى.
ئۆزۈم،
ئۆزۈمدە بار خۇمار كۆزۈم.
چوك ئۆزۈم،
چوك ئەينەكتە سۈرىتىم،
چوڭلارغا قىلغان سۆزۈم،
چوك ئانام،
چوك ئانامدۇر دۆلىتىم.
چوك دادام،
چوك دادامدۇر ھۆرمىتىم.
ئۇز ئۆزۈم،
ئۇز ـ ئۇچلەپ،
تۇغۇپ بېرەي،
زاكىلاپ بېقىپ بېرەي.
ئۇچىلەيلى،
قوشۇلايلى،
بىر مەكتەپتە ئوقۇيلى.
قوڭ يېشى،
قەلەم قېشى،
يوقكەن جۇپتەك ئاداشى.
دوكى ـ دوك،
دوكى يوق،
بىر چىلىم تاماكا يوق.
قوش دوكدوك،
قېشى يوق،
توك ـ توكلاپ ئالماسى يوق.
چاكان،
چاكىچكان.
ئۆستەك قايان؟
قارلۇق سايان.
ئىككى چېكى،
ئېچىلىپتۇ چېچكى.
بېلىقى،
بېلىقى بىلەزۈكى،
مەن بۆلۈپ ئالايمكى.
ئۆزۈم،
ئۇز شايىدا كۆڭلىكىم،
ئۇچ ئۆزۈم،

بالىلار قوشاقلىرى

ئۇچمىدى ئۇچلىگىلى،
باشمىدى ئۇكلەگىلى،
قوناقمىدى تاقلاغىلى،
پىچاقمىدى چاقلاغىلى.
بارىلى،
ئۇچلەپنىك ئۆيىگە،
كىرىپ دەريا سۈيىگە،
سەن ئاداشنىك تويىغا.
قوۋ يېشى،
قەلەم قېشى،
دەردىگە داۋا ئاداشى.
دوكىدوك،
لەيلەپ چققان زۇلەي پۇچۇق.
دوكسى يوق،
سوكسى يوق،
بىر چىشلەم تاماكسى يوق،
بۇ چىنار ئېگىز چىنار،
چقماك خېنىم شېخى سۇنار.
شېخى سۇنسا نېمە بولا؟
بۇلبۇل كېلىپ نەگە قونار.
چاكان،
چاكچكان،
ئۆستەك قايان؟
قاچۇن سايان.
ئىككى چېكى،
قىزىل ئالما چېچكى.
بېلىقى،
قىزىلگۈل يولۇمدىكى،
ئاق بىلەزۈك قولۇمدىكى.

ئۆزۈم،
ئۇز كۆزۈم،
قارا كۆزۈم.
چوك ئۆزۈم،
ئوك تەكچىدە چەينىكىم.
ئۇز ئۆزۈم،
ئۇچمىكىم، قارامكىن،
قاراپ بېقىك تاۋارمكىن؟
قوۋ يېشى،
قەلەم قېشى.
دوك ـ دوك.
دوكىلدايسەن،
سوكىلدايسەن،
ئارقامدىن يېتەلمەيسەن،
چۆرگىلەپ كېتەلمەيسەن.
قوش دوك، تاكتاكسى،
ئادىشمنىك ئاكسى،
بىر چىلىم تاماكسى.
ناينى ناي ـ ناي دېگۈلۈك،
ناننى چاياپ يېگۈلۈك.
ناننى چاياپ يېمسە،
گالغا تۇرۇپ ئۆلگۈلۈك.
تىرىك تۇرۇپ ئۆلگىچە،
ئوينۇغۇلۇق، كۈلگۈلۈك،
بىزنىك باغدا ياڭاق بار،
بەش شېشىدە هاراق بار.
هارىقىڭنى ئىچمەيمەن،
قىيامەتتە سوراق بار،
گۆر ئىچىدە تاياق بار.

تۆگىلەك

تۆگىلەڭگە ـ تۆگىلەك،
نەگە بارغان تۆگىلەك؟
تۇزغا چىققان تۆگىلەك.
تۇزۇك قەيەردە قالدى؟
يارغىلاقتا قالدى.
ماڭە ئاداش بارايلى،
قالغان يەرنى تاپايلى،
تۇزلىرىڭنى تاسقايلى.

تۆگىلەڭگە ـ تۆگىلەك،
تاغقا چىققان تۆگىلەك.
تاغ باغرىدا ئويناشقان،
ئاق توشقان، ئاپپاق توشقان.
بۇ قوشاقنى كىم قوشقان؟
مەن قوشقان،
سەن قوشقان.
ياخشى ئەمەس ئۇرۇشقان،
ئاكام بىلەن مەن قوشقان.
چۈلۈك سىلىپ تۆگىگە،
باشلاپ تۇزلۇق چۆلگە،
قونۇپ ئۇنىڭ يۈكىگە،
قىزىق ـ قىزىق گەپ قوشقان.

توپ قوشقى

چېچكى، چېچكى،
ئاق لالىنىڭ چېچكى،
بۇغداي چېچكى.
گۈلمكىن،
چېچەكمكىن،
ئىپارمكىن،
ئەنبەرمكىن،
سۇچىنىڭ قىزى قىزى،
ئەڭ كىچىك ئۇپا قىزى.
ئۇپىنى نەدىن تاپار؟
ئاغچە ئانامنىڭ بېغىدىن.
ئاغچا ئانام كىمگە تېگەر؟
موللا قۇۋان تازغا تېگەر.
موللا قۇۋانىنىڭ نېمىسى بار؟
ئالتە ـ ئالتە قوشى بار.
قوشلايلىيا، قوشلايلى،
تاز كاللىسىغا مۇشتلايلى.
قاناپ كەتسە كاللىسى،
يىغلاپ كەتسە بالىسى،
ئاچچىق ياغدا ياغلايلى،
لاخشىگىردە داغلايلى.

يېرىلىپ كەتسە كاللىسى
قىزىل يىپتا يامايلى،
ئارقان بىلەن قامايلى.
ئاق شايىدا كۆڭلىكىم،
ئاق ئىشتان پىچاي دەملا؟
ئىشتانلىرىنى قولتۇقلاپ
ئۆيلىرىگە قاچاي دەملا؟
ئالما ئاتتىم ھاۋاغا،
لەيلەپ چۈشتى دەريا غا.
دەريا سۈيى قويالدى،
پاتمىچۇقلار بويالدى.
پاتمىخانغا ئۆتۈك ئالسام
پاتمىدى پايپاق بىلەن.
مىس قازانغا چاينى قۇيسام
ئوخشىدى قايماق بىلەن.
ئىلىكاك، ئىلىكاك.
تەڭلە يۇلتۇز،
بىر كەم ئوتتۇز،
ھاللا، ھالىپى،
قۇلىقى سالىپى
داكى دىككاك دىك!

تەلەيخان پوقاق

تەلەيخان پوقاق،
گىردەڭز سوغۇق.
گىردەسىنى ساتالماي،
يىغلىغان پوقاق.
بىر كۆزى بۇلاق،
بىر كۆزى چاپاق.
ئىشتەمدۇ قۇلاق؟
ئېغىلدا ئۇلاق.
سېڭەكدا قوناق،
بىر قولۇك چولاق،
بىر پۇتۇك ئۇلاق.
مەن گىردەڭنى يېمەيمەن،
ئۆزۈك چىشلەپ باق.

دوست چاقىرىش

ئاق تاش، كۆك تاش،
دەريادىكى سۈزۈك تاش.
ئوينىغىلى بالا بارمۇ؟
ئۆستەك بېشىدا كالا بارمۇ؟
هۇي.. هۇي.
ئوك قولۇمدا ئاش،
سول قولۇمدا تاش.
ئىتتىك كېلىڭلار،
ئوينايلى ئاداش،
هوي..هوي.

چۆچۈرە قوشقى

چۆچۈرە، چۆچۈرە قاينايدۇ،
ئانام ماڭا بەرمەيدۇ.
بەرمسە، بەرمسۇن،
كۆڭلۈمگمۇ كەلمسۇن.
ئالتە كەپتەرنى مەن باقتىم،
ئىككسى موللاقچى.
موللاقچىنىڭ باللىرى
ماموت يالاقچى.

* * *

هوي ئاچا،
نېمە ئاللا؟
كاللا،
كىم يەيدۇ؟

باللا.
ئەھھە، ئەھھە دەپتىمەن،
تانايبشبدىن كەپتىمەن.
ئاش ئەتمگەن خوتۇننىڭ
قوڭغا نەچچنى ساپتىمەن.
مەن ئۇرغچە خوتۇندىن
بەش تاياقنى يەپتىمەن.

* * *

جەت ـ جەت پاساخان،
ئوسۇرماي كەتسلە.
يانچۇقۇمدا چار مېغز بار،
چاينغاچ كەتسلە.

ئۇنچە ـ مارجان

تاققا ـ تۇق،
ئۇنچە ـ مارجان.
ئالا قوي نەدە؟
تاغدا،
نېمە يەر؟
ياپچان،
ئەشتىقى ـ پەشتاق،
دۇم ـ دۇم ناله.
گۈپپاڭ تاق ـ تاق.
مۇشتىكى بەشتەڭگە،
سەن قال،
سەن چىق.

* * *

ئۇنچە ـ مارجان چېچىلدى،
تېرىپ بولالماي كەچ بولدى.
سەگە تېرەك يىقىلدى،
يۆلەپ بولالماي كەچ بولدى.
قوپۇڭ ئانا كېتەيلى،
تاسمىچغا يېتەيلى،
تاسمىچىنىڭ يولدا،
ئون ئىككى پالۋان كېلىدۇ.
ئون ئىككى پالۋاننى كۆرۈپ،
ئاكام يادىمغا كېلىدۇ.
ئاكىڭىز قانداق كىشى؟
ئاغزىدا ئىمانى بار،
قولىدا كىتابى بار.
ئايدەك ئۇز جۇڭانى بار.
ئاق پىيازنىڭ پوستى،
كۆك پىيازنىڭ پوستى.
ئاخشام كەلگەن جۇڭان
مېنىڭ ئاكامنىڭ دوستى.
ئاكامنىڭ دوستى جۇڭان،
ئاكامغا ئات بېقىپتۇ.
ئاكامغا ئەڭەتكىلى،
ياغلىق توقاچ يېقىپتۇ.
تاسمىچمۇ ئۆلۈپتۇ،
ئاق مازارغا كۆمۈپتۇ.
يىغلىغلى ئادەم يوق،
ئالته قوماق يىغلاپتۇ.
ۋاتتىرۋات، ۋاتتىرۋات،
يامان بولساڭ ئاتتۇرۋات.

قويسۇن كىنونى

مەتتوختى، چىكىنوختى،
ئالتايلىقتا خوتۇن ئالدى.
خوتۇنى تۇغدى قوشكىزەك،
ئىتنى قويدى توم تىزەك.
قوش كىزەكمۇ ئۆلۈپتۇ،
ئاق مازارغا كۆمۈپتۇ.
يىغلىغلى ئادەم يوق،
ئالته قۇمچاق يىغلاپتۇ.
نىكى ـ نىكى، نىنونى
قويسۇن كىنونى.
قويمىسا كىنونى،
بەرسۇن بىر مونى.

مەرەم بۆك

مەرەم بۆك،
ئىشتىنى پوق.
ئىيتاي دىسەم،
لاتا يوق.
لاتا دىگەن نەدە ئىكەن؟
ئۆگزىدىكەن.
چىقاي دىسەم،
شوتا يوق.
شوتا دىگەن نەدىكەن؟
دەرەختە،
كىسەي دىسەم،
پالتا يوق.
پالتا دىگەن نەدىكەن؟
ساندۇقتا.
ئاچاي دىسەم ئاچقۇچ يوق.
ئاچقۇچى موللام ئۆلۈپتۇ.
كونا مازارغا كۆمۈپتۇ.
يىغلىغلى ئادەم يوق،
ئۆزى قوپۇپ يىغلاپتۇ.

يامغۇر ياغىلاق

يامغۇر ياغىلاق،
ئۆچكە ساغىلاق.
موللامنىڭ قىزى،
ئايدەك يۇمىلاق.
يامغۇر ياغىلاق،
ئۆچكە ساغىلاق.
موللامنىڭ قىزى،
ساتىدۇ قايماق.
يامغۇر ياغىلاق،
ئۆچكە ساغىلاق.
قايماقچى يەڭگەم،
ئاكامغا ئامراق.

يامغۇر ياغدى، قار ياغدى،
شارقىراپ كەتتى.
ئۆتۈكۈمنى مايلىسام،
پارقىراپ كەتتى.

ئەسكى خوتۇن ئۇرۇشقاق،
رودۇپايدەك بۇدۇشقاق.
تۆتنى سالسام پۇتىغا
ۋارقىراپ كەتتى،
جارقىراپ كەتتى.

پات قۇرۇق

ئاپتاپ چىقتى،
ئاپتاپ چىقتى.
كونا چاپاننى
سۆرەپ چىقتى.
پات قۇرۇق، پات قۇرۇق،
ئانام مېنى تىللايدۇ،
چار خورازمۇ چىللايدۇ،
پات قۇرۇق، پات قۇرۇق.
دادام دۇمبالايدۇ،
داداڭ نېمىچى؟
دۇمباقچى،
ئاناڭ نىمىچى؟
چاقچى.
چاقنى چۆرۈپ تۇرۇڭ،
تالاغا چىقىپ تۇرۇڭ،
پاتمىخان پېتىپ تۇرۇڭ.
باش قاشلاپ يېتىپ تۇرۇڭ،
پات قۇرۇق، پات قۇرۇق.

كوچا قوشاقلىرى

1

ھەسەن ـ ھۈسەن دەيدۇ،
قوينى سويۇپ يەيدۇ.
قوينىڭ يېغى چىققاندا،
قۇيماق سېلىپ يەيدۇ.

2

ھاۋاڭ ـ ھاۋاڭزى،
گۈللۈك جاۋاڭزى.
بىر نان بېرەي،
قۇرۇتۇپ قويماي.

3

ئاپتاپپەرەس ئېچىلىپتۇ،
كۈننى كۆرمەن دەپ.
ئايشەمخانلار ياسىنىپتۇ،
ئەرگە تېگمەن دەپ.
باينىڭ ئوغلى ئالماپتۇ،
ئەتە كېلىمەن دەپ.

4

جىرىم سالدىم قاتارى،
ئۆچكە كېلىپ غاجارى.
ھاسام بىلەن بىرنى قويسام،
تىكىراڭ ـ تىكىراڭ قاچارى.

5

يولدا ماڭغان پاپىدا،
لاينى كۆرسە توختايدۇ.
بىزنىڭ خانىم رەيھانگۈل،
قىزىلگۈلگە ئوخشايدۇ.

6

مېنىڭ ئاكام چاقچاقچى،
نۇرمانىنى ئالماقچى.
نۇرمانىنىڭ تويىغا
تۇلۇمچاشقان سويماقچى.

مەن بەك شوخ

بادام قورساق دادام بار،
هوپ، هوپ، هوپ.
بۇدۇر چاچلىق ئاچام بار،
غىپ، غىپ، غىپ.
كەپتەرۇاز بىر ئاكام بار،
هۇش، هۇش، هۇش.
ماڭقىدان بىر ئۇكام بار،
مىش، مىش، مىش.
يىغلاڭغۇ بىر ئۇكام بار،
غىك، غىك، غىك.
ئۆزۈم بولسام بەكمۇ شوخ،
دىك، دىك، دىك.

باقا باقمەن

باقا باقمەن،
قوغۇن باقمەن،
قوغۇنلۇققا ئوغرى كىرسە،
پاچاق چاقمەن.
ئانام ئايدەك، دادام كۈندەك،
مېنى باقىدۇ قىزىلگۈلدەك.

چۈمۈلەم

— چۈمۈلەما، چۈمۈلەم،
نەگە باردىك چۈمۈلەم؟
— تۇزغا باردىم چۈمۈلەم،
— تۇزۇڭ قېنى چۈمۈلەم،
— چۈشۈپ قاپتۇ چۈمۈلەم.

چىگىچەم

چىگىچەم بۇغدايىچەم،
ھەمكى تاغدايىچەم،
كېچىلەپ زۇۋانى قوي،
زۇۋىنىڭ قايسى قىزى،
ئەڭ كىچىك ئۇيا قىزى.
ئۇيىنى نەدىن ئالار،
چىگىچەمنىڭ باغىدىن.
چىگىچەم كىمگە تېگەر،
ئۇستا قۇۋان تازغا تېگەر.
ئۇستا قۇۋاننىڭ نېمىسى بار،
ئالتۇن ـ ئالتۇن قۇشلارى.
قۇشلارنى قۇشلايلى،
تاز بېشىغا مۇشتلايلى.
تاز بېشى قاناپ كەتسە،
ئېشەك تېزىكى ئۇۋۇلايلى.
ئۇچۇپ چىقتىم ھاۋاغا،
سەكرەپ چۈشتۈم دەريا‌غا.
دەريا سۈيى قويۇلدى،
پاتمىچۇقلار بويالدى.
بىرىنىڭ ئېتى كومۇلا،
بىرىنىڭ ئېتى سۇمۇلا،
ئاپىاق ساقال بوۋىلار،
قىلدى نەچچە توۋىلار.

ئالداپ ـ سالداپ بىزلەرنى،
قولغا ئالماقچى بولار.
بۇۋىنى بۇۋى دېمەڭلار،
بۇۋى يالغانچى بولار.
بۇۋىنىڭ بىر تال تۈكى،
ئېشەككە ئارغامچا بولار.
بۇ كوچا ئۇزۇن كوچا،
جىنەستىخان كىرگەن كوچا.
بېشىغا سەبدە قىسپتۇ،
ئارقىسىدا ئەيسا غوجا.
روزىنىڭ ئونبەشىدە،
چۈشتى غازاڭ شاراق- شۇرۇق،
ئۆتۈكۈم دەستە ئۆتۈك،
مېڭىشىم تاراق ـ تۇرۇق.
ئاق تىكەن، ئاپىاق تىكەن،
چۆرىسىدە گۈل بار ئىكەن،

گۈلنى ئۈزۈپ كۆيكە سالدىم،
كۆپتە ۋاراق بار ئىكەن.
ئوڭ قولۇمغا ۋاراق ئالدىم،
سول قولۇمغا چىمچىلاق.
چىمچىلاقنى كۆرگەچە،
ئاكامنى كۆرگەن ياخشىراق.
ئاكىڭىز قانداق كىشى،
ئاغزىدا ئىمانى بار،
قوينىدا كىتابى بار،
مەڭزى قىزىل موللا كىشى.
مەڭزىنىڭ قىزىللىقى،
ئەتتارىدىكى ئەڭلىكچە بار.
قېشىنىڭ قارالىقى،
مەكتەپتىكى سىياھچە بار.
ئاخۇنۇم ئاپىاق دادامنىڭ،
بېشىدا سەللاسى بار.
قولىدا قەلەم، كىتابى،
يېنىدا تىللاسى بار.
ئوقۇغان راھەت تاپادۇر،
ئوقۇمىغان خارۇ ـ زار.
ئوقۇغان موللا كىشى،
ئۆلسە بېھىشتىن جاي ئالار.

ئوقۇي دېگەن

بارغاندىم ئوقۇي دەپ،
بىر كۈنلەردە مەكتەپكە.
ھەيدىۋەتتى «دۆت سەن»دەپ،
ئىمان يوقكەن خەلپەتتە.

پەيشەنبىلىك تاپالماي،
بارالمىدۇق موللىغا.
«لام ـ جىم» دېگەن تاختىنى،
ئالالمىدۇق قوللىغا.

يادلاتتى ئايەتنى،
خەت ئۆگەتمەي خەلپىتىم.
دەپ قالدىمۇ، خەت بىلسە
بولۇپ قالار ئۇلپىتىم.

قىرىپ قازان قارىسىنى،
سىياھ قىلدۇق سۇ قۇيۇپ.
تاپالمىغاچ ئاق قەغەز،
يۇردۇق دائىم ئاھ ئۇرۇپ.

بىز بىلمىز بايلارنىڭ،
بالىلىرى لايغەزەل.
ئۇلارغىلا ئىشلەشكە،
يارالغانمۇ كەمبەغەل.

باي بالىسى كەمىستىپ،
بىزنى دائىم دۆت، دەيدۇ.
پىشانەڭگە يېزىلغان،
دائىم خاراب ئۆت، دەيدۇ.

باي بالىسى ئوقۇپلا،
زالىم بولدى دادىسىدەك.
ئىشقا سالدى بىزلەرنى،
ھەيدەپ يۈرۈپ پادىسىدەك.

بىز ئوقۇساق ـ بىلسەكتى،
بۇ جاھاننىڭ ئىشىنى،
سىلىماسكەن ھېچ كىشى،
كەمبەغەلنىڭ بېشىنى.

يېتىم دەيدۇ

يېتىم دەيدۇ، يېتىم دەيدۇ،
يېتىم قىلسا خۇدا قىلدى.
ئاتا ـ ئانىدىن ئايرىپ،
غېرىب قىلىپ، جۇدا قىلدى.

قوينۇمدىكى توقاچقا،
سىيادان سېلىپ ياققان،
ئاتامدىن كېچىك قېلىپ،
مېھرىبان ئانام باققان.

ئاتاسى بار، ئاناسى بار،
تاۋاردىن ئەتىۋا باللار.
ئاتاسى يوق، ئاناسى يوق،
كوچىدا خارۇ زار باللار.

ئاتامغا نېمە دەپ يىغلاي،
ئانامغا نېمە دەپ يىغلاي.
ئاتام بىلەن ئانامغا،
ساماندەك سارغىيىپ يىغلاي.

دىكىر ـ دىكىر توشقان

دىكىر ـ دىكىر توشقان،
نەگە بارىسەن، توشقان؟
دىكىر ئاكام قېشىغا.
دىكىر ئاكاڭ نېمە بەردى؟
ئۆچكە سېغىپ سۈت بەردى.
ئۆچكىسىنىڭ سۈتى يوق،
ئوغلىقىنىڭ پۇتى يوق.
ئۆزى ئىچتى بىر چارا،
ماڭا بەردى بىر قوشۇق،
بىر قوشۇققا تويمىدىم،
بۇغدىيىكىمنى قويمىدىم.
يۇگۇرۇپ باردىم تۆشۈككە،
بېشىم تەگدى بۆشۈككە.

چاكۇم

چاكۇم،
چاكۇم،
چاكۇم تاماكۇم.
كېچىكى،
سۇمبۇلدا چېچىكى.
بىلىكى،
بىلىكى، بىلەزۈكى.
ئاغامچىدا تۈگۈنچىكى.
ئۆزۈم،
يىغلايدۇ قارا كۆزۈم.
چوڭ ئۆزۈم،
چوڭ تاۋاردا كۆڭلىكىم.
چوڭ بولاي،
چوكان بولاي.
بەزىدە دەردى بارغا دەرمان بولاي.
ئۇچ ئۆزۈم،
قېشىدا قوش ـ قوش تاۋار،
ئۇ خېنىم ـ ئاغچا خېنىم،
ھەرقاچان يادىمدا بار.
مۇكى،
دۈكۈلدەكى ـ دۆڭ.
ھەمتۈك ـ تۈك،
سوكۇلدەكى ـ سوك.
ھويلا.
بۇ ھويلا يوغان ھويلا،
ئوتتۇرىسىدا ئەينۈلا.
ئەينۈلانىڭ ئارىسى،
ئاپپاققىنا ئاق لويلا.
بېگىم چايدا،
خېنىم تويدا.
ئۆينىڭ ئالدىغا چىقسام،
تاينىڭ ئىزى.
كۆيدۈرىدۇ،
سۆيدۈرىدۇ باينىڭ قىزى.
كۆندۈرىدۇ،
كۈلدۈرىدۇ شېرىن سۆزى.
كولدۇرمىلىق مەپسىنىڭ
ئىككى چاقى پەسمىكەن.
خاپا بولماڭ خەلچىخان،
مانىتا تۈگمەك تەسمىكەن.
خەلچىخان كۆڭلەك كىيىپتۇ،
گۈلى يوغان باسمىدا.
بېلىگە بەلباغ تاپالماي،
باغلىۋاپتۇ تاسمىدا.

ۋاي، ئوڭ قولى قاپىرىپ،
ھاي، سول قولى سارغىيىپ،
ئاخىرلاشتى تاش تەرمەك،
ئەمما قالدى بۇ پەلەك.
ئەمدى تاشنى بېرىشە،
ئۆز ئۆيۈڭگە كېتىشە!

گۈرس

ئوغلاق، مولاق.
ئۆيگه كىرسەم قوۋۇق سولاق،
قوغلاپ سالدىم خوتۇن تالاق.
بىر تاي سېتىپ قىز ئالدىم،
قىزنىڭ ئېتى قىڭغىراق.
ئاش قىلدى قاپقارا،
ئۆزى ئىچتى بىر چارا.

ئەنى، مەنى

ئەنى ـ مەنى،
ئەركىن دادى،
ئاخۇر ـ ماخۇر پەمە دوست،
ھەپىس ـ كوس.
گۈپپۈل ـ گوپ، باس!

ئۆمۈر ـ لۆمۈر بۇلاقى

ئۆمۈر ـ لۆمۈر بۇلاقى،
ئۇلۇغ سۇنىڭ پۇراقى.
ئۇ بۇلاقتا بىر كەتمەن،
بۇ بۇلاقتا بىر كەتمەن.
كەتمەن بېشى پۈتۈكلۈك،
يىلان بېشى كەرتىكلىك.
كەرتىكلىكتە نېمەڭ بار؟
ئالا ـ بۇلا تايلار بار.
ئالا ـ بۇلا تايلارنى
تويلۇق سېلىپ قىز ئالدىم.
قىزنىڭ ئېتى قامقارا،
ئاشنى قىلدى قاپقارا.
ئاناڭ قايان كەتتى؟
ئاش ئەتكىلى كەتتى.
ماڭمۇ ئېلىپ قويدۇڭلارمۇ؟
ئېشىمنى تاختا بېشىدا قويسام،
قاغا ئاكام چوقۇلاپ كەتتى.
قاغا ئاكامنى قوغلاپ بارسام،
خېنىم ئاغچام ئاق پۈرچاق بەردى.
ئاق پۈرچاقنىڭ ئېقىنى ئاقلىدىم،
ئەخمەت ئاكام كىردى،
شېخىنى شاخلىدىم.
شاخمەت ئاكام كىردى،
سېرىقنى ساقلاپ يېدىم،
ئۆزىگه قالدى قاسرىقى.
ماڭا ئەمدى ھېچنېمە يوق.

يامغۇر ياغلاق

يامغۇر ياغلاق،
ئۆچكە ساغلاق.
ئاسماندىكى ھوملارنىڭ
ئەمچەكلىرى دۇملاق.
ئويناپدىغان بالا بارمۇ؟
مۆرەپدىغان كالا بارمۇ؟

چىگگىل لەيلى

چىگگىل لەيلى،
چىگگىلەي،
مەن بازارغا بارماقچى.
مەن بازارغا بارغاندا
ئالتۇن ھالقا ئالماقچى.
سىلىپ ئالتۇن يىگىنە
خان غوجامغا يارىماقچى.
چىگگىل، چىگگىلەي،
مەن بازارغا بارماقچى،
يانچۇقۇمدا بەش ئاقچى،
ئابلاخاننى ئالماقچى.
ئابلاخاننى ئالغاندا،
ئالتۇن يىگىنە سالماقچى.
ئابلاخان ئوغۇل تۇغسا
چىنە ـ تەخسىگە سالماقچى.
شۇ ئوغۇلنىڭ ئىتىنى
مەمەت ئىلى قويماقچى.

ئەيسا ئاكام

ئەيسا ئاكام ئۆلۈپتۇ،
ئاق مازارغا كۆمۈپتۇ.
ئەيسا ئاكام ئايۇاندا،
ئۇن تاسقايدۇ جاۋاندا.
ــ ئەيسا ئاكامنىڭ نېمىسى بار؟
ــ چىنە ـ تەخسىدە پىستىسى بار.
ــ پىستىسىنى كىم چاقىدۇ؟
ــ ھاشىم ئاكام ئۇستىسى بار.
يول بەرسەڭمۇ ئاتمەن،
بەرمىسەڭمۇ ئاتمەن.
ئەيسا ئاكام دەرددە
يۇلغۇن تۇۋدە ياتمەن.
لىڭگىر ـ لىڭگىر
تاق ـ تاق.
ئەيسا، ئەيسا
پاق ـ پاق.
ئەيسا دېگەن ئۆلۈپتۇ،
شورتاڭلىققا كۆمۈپتۇ.
يىغلايدىغان ئادەم يوق،
ئۆزى قوپۇپ يىغلاپتۇ.

كۇن چىق

كۇن چىق، كۇن چىق، ئاپتاپ چىق،
خانىڭ قىزى يىغلاپ چىق.
ئويناىدىغان بالا بارمۇ؟
مۆرەيدىغان كالا بارمۇ؟

بىر باستىم، ئىككى باستىم

بىر باستىم، ئىككى باستىم،
چاقمىغا تانا باستىم.
سىرلىق ساندۇق چاپتۇردۇم،
مەخمەل بىلەن ياپتۇردۇم.
كىمخاب بىلەن ئاچتۇردۇم،
يىلان توغراپ ئاش ئەتتىم.
پاقلان توغراپ كۆك ئەتتىم،
ئەزىز ئاتا ـ ئانامنى.
خۇدايىمغا تاپشۇردۇم.

تاققا ـ تۇققا

1

تاققا ـ تۇققا،
زەنجىر ھالقا،
ياقا چقتى تېرەككە،
قۇيرۇقى شاختا،
بۆز چاپانغا كىمخاب ياقا،
قوتۇر ئېشەككە ئالتۇن تاقا.
نەمەنگاندىن بىر خوتۇن ئالسام،
سىڭار يېنى دوققا،
سىڭار يېنى سوققا.
ئاچچىقىم نەدىن كەلدى،
ئۇرۇۋەردىم جاققا ـ جۇققا.
ئەتسى قويسام ئوخشاپ قاپتۇ،
ئاتقا توقۇيدىغان ئەسكى لىڭگىرچاققا.
چىملىتقىم چىمچىق،
تاپىندا قان چىق.
تاققا ـ تۇققا،
زەنجىر ھالقا.
ھالقاڭ قايدا؟ تاغدا.
تاغ سېنىڭ، باغ مېنىڭ،
ئۈزۈم پىشتى بال ـ شېكەر،
خان قىزى!
مەن تۇرۇپ، سەن چىق،
تاپىنىڭدا قان چىق،
چىملىتقىم چىمچىق.
تاققا ـ تۇققا، زەنجىر ھالقا،
خانىڭ قىزى ھالقا بەردى.
گۈلدۈر ـ كۆمەش كەسلەنچۈك،
ئوغلاقىڭغا يەتكەنچۈك.
كەنجى بولساڭ مالىكى،
ئون توققۇزدا بىر گۈمپات.
دادام بار، دادام بار،
خان يولىدا دادام بار،
دادام ئاتتى پوزا،
يانچۇقىدا سوزا.
كېيىنكى ئايلار روزا.

توختىكەم، توخمالىكە،
جانغا سوققان مالىكە.
ھارامزادە دانىكە،
چىملىتقىم چىمچىق،
تاپىنىڭدا قان چىق.

2

تاققا ـ تۇققا،
زەنجىر ھالقا.

هالقامبەدى لالىڭشىپكەرخان قىزى،
گۈلدۇر ـ كۆمەش پىستەنچۇك.
ئۇلىغدا سۈت ئەمچەك،
دادام بار.
دادام بار.
دادام ئېتى پوزا،
يانچۇقدا سوزا.
ئوك قولۇم، سول قولۇم.
چىمچىق،
كو ،مولكام.
ئاپتاپتا يولغا چىقىپتۇ،
ئاپتاپسىنمەن دەپ.
بىر قىز بالا چوك بوپتۇ،
ئەرگە تېگمەن دەپ.
ئاپىسى چازا بەرمەپتۇ،
بايغا بېرىمەن دەپ.

باينىك ئوغلى ئالماپتۇ،
ماڭقىسى بارىكەن دەپ.

كىم ئوسۇردى،
كىم ئوسۇردى؟
ئات ئوسۇردى.
ئاتنىك قارنى يەرگە تەگدى.
ئاپپاك، جاپپاك،
تۆمۈر ـ تەرسەك، پىستەك،
دالدىم دالچۇق،
كۆزى يامان قانجۇق.
(ئاي بېشى) يىل بېشىدا،
ئايدەك ياسانغان جۇۋان.
توك تېزەككە مۈدۈرۈلۈپ،
ئاتتەك ئوسۇرغان جۇۋان.
دالدىم، دالچۇق،
كۆزى يامان قانجۇق.

چولىچاق

چولى ـ چولى چولىچاق،
مېنىك بالام ئاي مونچاق،
تەمەچ تەردىم بىر قۇچاق.
تەمچىكنى كىم ئالدى،
مەمەت تۆمۈر ئىڭغىرچاق.

تېقىرچاق

تېقىر ـ تېقىر تېقىرچاق،
ئىچىدىكى بېقىرچاق.
ئىككى تۈلۈم ئوزۇقى،
كۆتىدىكى قوزۇقى.

خوپ بولۇڭ

خوپ بولۇڭ، چوپ بولۇڭ،
نامازشامنىڭ ئارقىدا،
كۆتى قۇۋاق جىن بولۇڭ.

قاغىلار قاق

قاق ـ قاق، قاغىلار قاق،
ئىشتىنى ئاق،
مەمەت ئاكام خوتۇن تالاق.
ئالا قاغا، نەگە بارىسەن؟
ئالا تاغقا.
ئالا تاغدا نېمەڭ بار؟
ئۇششاق ـ ئۇششاق جىگدەم بار.
كىم بەردى؟
مومام بەردى.
ئوغلۇمغا بەردىم ئورغاقچە،
قىزىمغا بەردىم قىڭراقچە.
ئۆزۈمگە قالدى تىرناقچە.
ئوغلۇم يەپ ئوۋغا چىقتى،
قىزىم يەپ قىرغا چىقتى.

ھە دېگەنگە ھە بېرەي

ھە دېگەنگە ھە بېرەي،
يەتتە كۈنلۈك يەر بېرەي،
ھە دېگەنگە ھەدەڭگە،
توققۇز ئاتار بەردەڭگە،
ئىتتىرىۋەتتىم ئۆستەڭگە.

جاقا ـ جۇمبۇرچاق

جاق ـ جاق، جاقا ـ جۇمبۇرچاق،
قوتۇر ئاتنىڭ دۇمبىسىدە،
ئەسكى ئىڭغىرچاق،
ئۆرۈلۈپ كەتكەن سۇپاڭغا،
يۇگۈرۈپ چىقايمۇ؟
پۇرلىشپ كەتكەن يۇزۇڭگە،
دەزمال سالايمۇ؟

ئاسمانغا تاش ئاتتىم

ئاسمانغا تاش ئاتتىم،
مايمۇنغا قاش ئاتتىم.
ئۇخلاپ قالغان قىزچاقنى،
دۇتار چېلىپ ئويغاتتىم.

ئاداش ـ ئاداش بولايلى

ئاداش ـ ئاداش بولايلى،
ئالما قېقى شورايلى.
تالىشپ يېگەچ بىر نانىنى.
دەريا بويى بويلايلى.

ئاداش ـ ئاداش بولايلى،
ئالما قېقى شورايلى.
ئۇلۇغ سۇنىڭ بويىدا،
بىر نان تاپساق تەڭ يەيلى.

بىر بالاڭنى بەرسەڭچۇ

بىر بالاڭنى بەرسەڭچۇ،
كۆچۈڭ يەتسە ئالساڭچۇ.
ئالالمىساڭ ئالالما،
يامان خۇيۇڭنى قويساڭچۇ.

ئېھ - ئېھ، مەن ئاغرىق

ئېھ، مەن ئاغرىق،
داستىخاندا نان بارمۇ؟
چەينەكتە چاي بارمۇ؟
ئېھ - ئېھ، مەن ئاغرىق،
قازاندا ئاش بارمۇ؟
داڭقاندا شورپا بارمۇ؟
داڭقان يېرىلدى،
شورپا تۆكۈلدى.

ئاخۇنزادە ئاپپاق

ئاخۇنزادە ئاپپاق،
ئىككى كۆزى چاپاق.
مالىكى دوزاخ،
يەردىن چىققان ياپاڭزا،
پەرەڭ باققان خاۋازا.

قۇربان قۇرت

قۇربان قۇرت،
ئۆچكە بۇرۇت.
تۆگە تەپكەن،
قارنى كۆپكەن،
يېرىم نانىنى يەپ،
يۇرتىغا يەتكەن.

ئىمام ئاخۇنۇم، نەگە بارىلا

ئىمام ئاخۇنۇم، مەزىن ئاخۇنۇم،
نەگە بارىلا؟
تۆگە باققىلى.
تۆگىلىرى نېمە يەيدۇ؟
قوناق شېخى.
ئۆزلىرى نېمە يەيلا؟
بەتتە پولۇ.
بىر جىڭ گۆش ئالدىم،
داڭقانغا سالدىم.
داڭقان يېرىلدى،
شورپا تۆكۈلدى.
ۋاي داد، ئىمام ئاخۇنۇم، داد!

كىگىزچى بىلەن شاگىرت

ئاتقۇچى داڭ ـ داڭ قىلىدۇ،
ئىتلىرى غاڭ ـ غاڭ قىلىدۇ.
ئاتقۇچىنىڭ بىر قىزى بار،
قاپقارا ئاش قىلىدۇ.

ئۆزى ئىچىدۇ بىر تاۋاق،
ماڭا بەردى بىر قوشۇق.
بىر قوشۇققا تويمىدىم،
ئېتىكىنى پوقلىدىم.

داد، پادىشاھىم، داد

— داد، پادىشاھىم، داد،
— نېمە ئۈچۈن داد؟
— ئۆيۈمگە ئوغرى كىرىپتۇ،
— ئوغرىنى تۇتۇڭلار!
— داد، پادىشاھىم، داد،
— نېمە ئۈچۈن داد؟
— ئوغرىنى تۇتتۇق.
— ئۇچ تۈرلۈك جازا بېرىلسۇن:
بىرىنچى، چىلان يېدۈرمەك جازاسى بېرىلسۇن؛
ئىككىنچى، پاختەك ئۇچۇرماق جازاسى بېرىلسۇن؛
ئۈچىنچى، يەتتە غېرىچ يەرنى بۇرنى بىلەن سىزىش جازاسى بېرىلسۇن.

مياۋ ـ مياۋ مۇشۇكۇم

مياۋ ـ مياۋ مۇشۇكۇم،
ناننى بەرسەم بەك يەيدۇ،
ئاشنى بەرسەم ئىچىدۇ،
يەرنى كولاپ چىچىدۇ.

ھەر ھەپتىدە يەتتە كۈن

دوملاپ كەلدى دۈشەنبە،
سايراپ كەلدى سەيشەنبە.
چارلاپ كەلدى چارشەنبە،
پايلاپ كەلدى پەيشەنبە.
ئۇلۇغ جۈمە، شېكەر شەنبە،
ئويناپدىغان يەكشەنبە.

قوتۇر - قوتۇر، شۇم قوتۇر

قوتۇر - قوتۇر، شۇم قوتۇر،
قۇم قازانغا نان قاتۇر.
نان ئوتتۇرىسى پىشقۇچە،
چۆرىسىنى يەپ ياتۇر.

ئۆزى ھورۇن، گەپ ساتۇر،
تاڭگازنى يەپ ساتۇر.
خوتۇنى ئەگەر پۇل دېسە،
ئولتۇرۇپ بېشى قاتۇر.

جالدۇرجاقىم، جالدۇرجاق

جالدۇرجاقىم، جالدۇرجاق.
كونا شەرنىڭ باللارى،
يېڭى شەرنىڭ باللارى.
پۇل بەرسەڭمۇ ئاتمەن،
بەرمىسەڭمۇ ئاتمەن.

يۇلغۇن تۇۋدە ياتمەن،
يۇلغۇن تۇۋدە ئىككى باش،
ئىككىلىسى قەلەم قاش،
جاق - جاق، جاققا - جۇمبۇرجاق.

مالدىكى مەكرۇھلار

ئىككى كۆزنىڭ بۇلىقى،
يۇرەكتە ئىككى قۇلىقى.
ئارقا پۇتتا قۇيۇقى،
ئۇچەيدىكى يىغلاڭغى.

ئىككى قولنىڭ قاناتى،
ئۆتى بىلەن ئالتى،
كۆتى بىلەن يەتتى.

قاتار ـ قاتار تۆگىلەر

قاتار ـ قاتار تۆگىلەر،
نەگە بارغان تۆگىلەر؟
تۇزغا بارغان تۆگىلەر.
تۇزۇڭ قېنى، تۆگىلەر.
ئۇلۇغ يولدا تۆكۈلدى،
مەستۇرخان يىقىلدى.
ھاشماخۇن ئوسۇردى.
غامجۇغامدا تۆشۈك بار،
ماراپ تۇرغان چاشقان بار.

ۋاسسارى

ۋاسسارىما، ۋاسسارى،
تاقىر ـ توقۇر ۋاسسارى.
كەشتىنمۇ كىيمەمسەن،
مايماق كېتىدۇ دەمسەن.
ياش بالاڭنى بەرمەمسەن،
قارا باتۇر قۇل دەمسەن.
قۇملۇقلاردا قۇم تولا،
يانچۇقلاردا پۇل تولا.
بەش داچەنگە ئۇيا ئالسام،
ئالتە چوكان گول بولا.
چىگىچى بۇغدايچى،
ئۆملەپ ناغرىچى.
رىزۋاننىڭ قايسى قىزى؟
ئەڭ كىچىك ئاپپاق قىزى.
ئۇيلارنى نەدىن ئالۇر؟
باغۋەننىڭ بېغىدىن.
باغۋەن كىمگە تېگەر؟
قۇربان ئۇستا تازغا تېگەر.
تازلارنىڭ نېمىلىرى بار؟
ئاپپاق ـ ئاپپاق قۇشلىرى بار.
قۇشلىرىنى قۇشلايلى،
تاز بېشىغا مۇشتلايلى،
ئىككى ـ ئۈچ پۇڭلۇق رەڭ ئېلىپ،
يۈز ـ كۆزىنى بويايلى!

ئۆھۆ ـ ئۆھۆ بوۋىسى

ئۆھۆ ـ ئۆھۆ بوۋىسى،
تاختا ـ خالۇ مومسى.
تەتۈر كىيىپ جۇۋىنى،
تاياق تاينىپ ئويناىدۇ.

ۋاتىر ـ ۋات

ۋاتىر ـ ۋاتىر، ۋاتىر ۋات،
ۋاتىر ۋاتساك، ۋاتىر ۋات.
زالىملارنى ئۆلتۈرۈۋات،
توخۇ گۆشى گۆش ئەمەس،
بىزدەك ئەرلەر بوش ئەمەس.

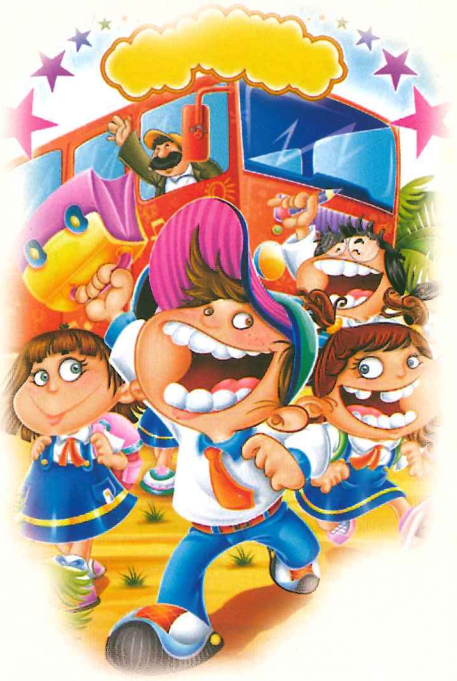
ۋاتىر ۋات، ۋاتىر ۋات،
كۆڭلى قارا، دىلى يات.
سىنىك ئەمەس مېنىڭكى،
ئاكام بەرگەن ئاق ناۋات.
ساڭا ھەرگىز بەرمەيمەن،
كۆتۈرسەڭمۇ داد ـ پەريات،
يامان بولساك ئاتتۈرۈۋات،
يامان بولساك چاپتۈرۈۋات.
ئۇيات ـ ئۇيات!

تۈڭگۈر تۈك

تۈڭگۈرتۈڭمۇ، تۈڭگۈرتۈك،
باللارنى يۈگۈرتۈك.
باللارنى كەپسىز قىلماي،
ياخشى ئىشقا ئۆگىتىك.

ئايسىخانلار ئۆلۈپتۇ،
خالىي گىلەم يېيىپتۇ.
نامىزدا ئادەم كۆپ،
نەۋرىلىرى كۈلىپتۇ.

يىغلىماق، قىز

قازناقتىن قىز چىقتى،
قۇلۇپنى تولاپ.
ئاغزىغا بىرنى قويدۇم،
يىغلىتىپ ئويناپ.

يىغلىماق، قىز، يىغلىماق،
ئەتە كېلەرمىز.
سىزگە ئاتاپ گۈلاك ـ شېكەر
ئېلىپ كېلەرمىز.

كىچىك ـ كىچىك ئۆچكىلەرنى
قويلىغلى ياخشى.
سىزمۇ كىچىك، بىزمۇ كىچىك،
ئويىنىغلى ياخشى.

ئاتاڭ نەگە كەتتى

ئاتاڭ نەگە كەتتى؟
تاغلارغا كەتتى.
كېلەمدۇ، كەلمەمدۇ؟
يۇرتىمگە ئوت كەتتى.
نېمە قىلغىلى كەتتى؟
كىگىز قىلغىلى كەتتى.
ساڭا نېمە ئەكېلىدۇ؟
ئىشتان ـ كۆڭلەك ئەكېلىدۇ.
سەنمۇ بارامسەن، بارمامسەن؟
يۇرتىمگە ئوت كەتتى...
ھاۋادا ئۇچۇپ يۈرگەن
لاچىن بالىسى.
ئېگىز تاغدىن ئۇچۇپ چۈشكەن
قۇرغۇي بالىسى.
بۇ ئۆمۈرنى ئىزدەپ يۈرگەن
تۆرە بالىسى.
ئەتىگەن قوپۇپ دۇئا قىلسۇن
ئاخۇن داداسى.
سىلاپ ـ سىيپاپ بالام قىلسۇن،
قۇشناچ ئانىسى.

بولدى ـ بولدى

بولدى ـ بولدى ـ بولدى،
بولمايدىغان نەدە بار؟
ئەسكى خوتۇن نەدە بار،
ئېشى پىشمىغان ئۆيدە بار.

ئويۇنمايمەن

ئويۇنمايمەن، چويۇنمايمەن،
ئىشتان ـ كۆڭلەك كىيمەيمەن.
ئاتام ماڭا كەمپۇت بەرمىسە،
ئاتام دېمەيمەن.

بەقسەم ـ بەقسەم

بەقسەم ـ بەقسەم،
چىنە ـ تەخسەم.
ئەتە بازارغا بارارسەن،
تارغاق ـ سۈزگۈچ ئالارسەن.
تارغاق ـ سۈزگۈچ ئالغاندا،
باش ـ كۆزۈڭنى تارارسەن.
باش ـ كۆزۈڭنى تارىغاندا،
ئەرگە، ئەرگە تېگەرسەن.
ئەرگە، ئەرگە تەگكەندە،
ئالتە بالا تۇغارسەن.
ئالتە بالا بەرى پوق،
ئېرتاي دېسەڭ لاتا يوق.

قاپاق

ئېرىق بويىغا چىقسام
ئاچمىغان قاپاق چىقتى.
قاپاقنى ئېچىپ باقسام
ھاشىخان چاپاق چىقتى.
بىر بېسىم ئېغىز ئاچتىم،
يېنىمغا قاپاق ئاستىم.
سۇنى ئېلىپ ئىچىگە،
ھويلامغا بېرىپ چاچتىم.

ئالتە غاز

ساز ـ ساز، چېكىلەك ساز،
ھويلاڭدىكى ئالتە غاز.
ئالتە غازنى كىم باقتى،
بىزنىڭ قوشنا ـــ مەمەت نىياز.

قۇشۇم بار

ـــ زەينەپ، زەينەپ، زەينىپىم،
سەن قاياققا باردىڭ؟
ـــ ئالتايغا باردىم.
ـــ ئالتايدا نېمەڭ بار؟
ـــ ئۇچىدىغان قۇشۇم بار.
ـــ ئۇچتى، ئۇچتى، قۇش ئۇچتى،
ئىككى بالا سوقۇشتى.
ـــ بىز ئېيتايلى ئۇلارغا،
سوقۇشمىسۇن يىغلىشىپ.
دوست بولۇپ ئۆتسۇن بالىلار،
ئۇچقان قۇشقا قارىشىپ.

جىن بوپتۇ

ئىككى ئادەم بىر بوپتۇ،
نامازشامنىڭ ئارقىدا،
كۆتى قۇۋاق جىن بوپتۇ.

ئەتىلىككە ھېيت

ئەتىلىككە ھېيت!
ئاپاڭغا ئېيت!
ئىشتان ـ كۆڭلەك ئېلىپ بەرگەي،
ئاتاڭغا ئېيت!

تۆگە ـ تۆگىلەك

تۆگە ـ تۆگىلەك، تۆگە ـ تۆگىلەك،
بۇغا ـ بۇغىلاك.
ـــ نەگە بارىسەن؟
ـــ تۇزغا بارىمەن.
ـــ تۇزۇڭ قايدا؟
ـــ يولدا قالدى.
يولدىشكامنىڭ
بىر قىزى بار،
ھېكىم بەگكە تېگىدۇ.
ھېكىم بەگكە تەگكەندە،
ئالتە بالا تۇغىدۇ.
ئالتە بالا بەرى پوق،
ئېرتاي دېسە لاتا يوق.
لاتا دېگەن بازاردا،
ئالاي دېسە ئاقچا يوق.
ئاقچا دېگەن ساندۇقتا،
ئاچاي دېسە ئاچقۇچ يوق.
ئاچقۇچىكام ئۆلۈپتۇ،
ئاق مازارغا كۆمۈپتۇ.
ئاق مازارنىڭ چالمىسى،
ئاق توڭگۇزنىڭ كاللىسى.

بېشىڭدىكى نېمىدۇ

بېشىڭدىكى نېمىدۇ؟
سۇمبۇل ـ سۇمبۇل چاچلىرىم.
ئارقاڭدىكى نېمىدۇ؟
ئۇششاق ـ ئۇششاق باللىرىم.

بىر بالاڭنى بەرسەڭچۇ؟

ئېلاخۇدىن سورىساڭچۇ.
ئېلاخۇن بىر بالاڭنى بەرسەڭچۇ؟
پۇلغا سېتىپ ئالساڭچۇ.

ئاپتاپ چىق

ئاپتاپ چىق، ئاپتاپ چىق،
بىر بالاڭنى قويۇپ چىق،
بەش بالاڭنى يېتىلەپ چىق.
ئاپتاپ چىق،
ئاپتاپ چىق،
خان قىزىڭنى كۆتۈرۈپ چىق.

ساناق ساناش

بىر دېگەن بىلەك،
ئىككى دېگەن ئىلىك.
ئۈچ دېگەن ئۇچكە،
تۆت دېگەن تۆشۈك.
بەش دېگەن بۆشۈك.
ئالتە ــ ئالما،
يەتتە ــ يەككە،
سەككىز ــ ساقا،
توققۇز ــ توقا.
ئون ــ ئويماق.
ئون بىر ــ تېپىشماق.

ئاق تەلەڭگە، كۆك تەلەڭگە

ئۇلۇغ، ئۇلۇغ سۇلار كەلدى،
سۇيا سېلىڭلار.
قىزىل ـ قىزىل ئالما كەلدى،
تۇتۇۋېلىڭلار.
ئاراڭلاردىن چىقىپ كەتسەم
يىغلاپ قالماڭلار.
ئاق تەلەڭگە،
كۆك تەلەڭگە،
جانىم ـ جانىم زىلەيخان.
زىلەيخانىڭ بېغىدا
بىر تۈپ، بىر تۈپ ئانارچەك،
ئانارچەكنىڭ بالىلىرى
بوغۇم ـ بوغۇمچەك.
ئاق خالتىدا تاش،
كۆك خالتىدا ماش.
سېنىڭ ئاپاڭدىن
مېنىڭ ئاپام ياش.

يەڭگەم، يەڭگەم،
جايىناماز تىكەي دەملا؟
جايىنامازنى قولتۇقلاپ،
ناماز ئۆتەي دەملا؟
شۇنداق، بالام، شۇنداق،
شۇنداق، بالام، شۇنداق.

قارلىغاچ

مەن ئۆزۈم بىر قارلىغاچ،
قاناتلىرىم ئالماچ.
تەندە مادارىم بولمىغاچ،
دائىم ئوقۇيمەن دۇرۇت.

گۈلبوستانغا بېرىۋىدىم،
قۇم شېكەرنى يېۋىدىم.
مەن بۇ يەرگە كېلىۋىدىم،
قوڭغۇز بىلەن قۇرت.

ئۆزۈم كىچىك ـ كىچىك مەن،
كېچىلىرى بەھوشمەن،
ئادەمزاتقا تونۇشمەن.

خان بوۋا

خان بوۋا، ئوبدان بوۋا،
ناغرىنى چالغان بوۋا.
ناغرىنى ماڭا بېرىپ،
ئۆزى قاراپ تۇرغان بوۋا.

مەن ناغرىنى چالسام،
چېلىپ ـ چېلىپ يارىمەن.
خان بوۋامغا يالۋۇرۇپ،
يەنە بىرنى ئالمەن.

خان بوۋام، ئوبدان بوۋا،
ناغرىنى چالغان بوۋا.
مېنىڭ ئاداشلىرىمنى
ناغرىچى قىلغان بوۋا.

ئانام ئايدەك

ئانام ئايدەك،
دادام ئايدەك.
مېنى باقىدۇ،
قىزىلگۈلدەك.
ئانام ئېتىدۇ لەڭمەن ئاش،
مەن يەيمەن لەڭمەن ئاش.
دادام يەيدۇ چۆچەكتە،
ئانام يەيدۇ كۈمۈچاقتا.
مەن يەيمەن پىلىچەكتە،
بەرگەن ئېشىغا تويمايمەن،
خۇدايىمغا يىغلايمەن.
ھۇ... ھۇ... ھۇ...

ماي

ماي، ماي،
قىچىنىڭ مېيى.
نېسى ساتمايمەن،
كىشىنىڭ مېيى.
نېسى يىغقۇچە
تېشىلىپ كېتەر،
كەشمىنىڭ چەمى.

مەن كەلدىم

ئىسھاقجان، مەن كەلدىم،
مۇزدەك پولۇ يەپ كەلدىم،
سىزگە بىر مۇشت ئەكەلدىم.

چامغۇر يۇلۇش

— چامغۇر يۇلىمىز، چامغۇر،
— چامغۇر ئالغىلى كەلدىم.
— تېرىپ قويدۇم،
— چامغۇر ئالغىلى كەلدىم.
— ئۇندۇرمە بولدى،
— چامغۇر ئالغىلى كەلدىم.
— بىر قۇلاق بولدى،
— چامغۇر ئالغىلى كەلدىم.
— ئىككى قۇلاق بولدى،
— چامغۇر ئالغىلى كەلدىم.
— ئۈچ قۇلاق بولدى،
— چامغۇر ئالغىلى كەلدىم.
— تۆت قۇلاق بولدى،
— يۇلىمىزمۇ؟ يۇلىمىز.

ئەمبەل ـ چەيدو

ئەمبەل،
چەيدو.
باغقا كىردىڭمۇ؟
كىردىم.
ئالما يېدىڭمۇ؟
يېدىم.
گۈلنى ئۈزدۇڭمۇ؟
ئۈزدۇم.
بوغۇن چاقتىمۇ؟
چاقتى.
نەرىڭنى؟
شىللەمنى،
شىلدىر ـ شىلدىر ـ شىلدىر.

بالا ئاشلاش

(1)

ئاش بولساڭ ئېچىپ چىق،
قوقاق بولساڭ كۆچۈپ چىق.
ئاش، ئاش، ئاش.
ئاچ پاقىنىڭ ئىچىگە كىرگەن بولساڭمۇ چىق.
چۆل پاقىنىڭ ئىچىگە كىرگەن بولساڭمۇ چىق.
ئاش، ئاش، ئاش.
چوڭ قۇيرۇقلۇق قويلارغا بار،
يالغۇز دەرەخكە بار،
ئۇلۇغ سۇغا بار،
چىرايلىق باغلارغا بار،
ئېگىز تاغلارغا بار،
ئەسكى تۇگمەنلەرگە بار.
چىقساڭ چىق،
چىقمساڭ ئىت تېزىكى بىلەن ئىسلايمىز،
يۇلغۇن كۆتىكى بىلەن چىتلايمىز.

(2)

ئاللاھۇممە، ئاچ،
ئاچ، ئاچ، چىق!
چۈشكۈرگەنىڭ يۈزىگە چىق.
توق بالامنى قىينىماي،
ئاچ قالغانىنىڭ كۆزىگە چىق.
ئاچ، ئاچ، ئاچ!
ئاچ بولساڭ چىق.
چىرايلىق قىزنىڭ چېچىغا چىق.
ئاللاھۇممە، ئاچ،
ئاچ، ئاچ، ئاچ.
ئاچ بولساڭ ئاچلارغا چىق،
ئاچ قالغانىنى قوغلىشىپ،
تاپالمساڭ تاشقا چىق.
ئاچ، ئاچ، ئاچ!
ئاچ بولساڭ چىق، چىق،
باي خېنىمنىڭ بېشىغا چىق.
ئاچ، ئاچ، ئاچ!
ئاچ بولساڭ چىق، چىق.
ئويناشماي بوزەك بىلەن،
چۆلگە، كۆلگە كېتىڭلار،
ئۇجۇقتۇراي تېزەك بىلەن.
ئاچ، ئاچ، ئاچ!
ئاچ بولساڭ چىق، چىق.
نەدىن كىرسەڭ شۇ يەردىن چىق.

ئارقامدا موزاي مۆرەيدۇ

ئارقامدا موزاي مۆرەيدۇ،
ئوت سەپ بەرسەم يېمەيدۇ.
يە ئۆزىنىڭ خىلى يوق،
سۆزلەيدىغان تىلى يوق.
ماڭا قاراپ تەلمۈردى،
ئاڭا ئىچىم ئاغرىدى.
چېلەك سېلىپ مۇرەمگە،
يۇگۈرۈپ باردىم ئۆستەڭگە.
سۇ ئەپكەلدىم بىر چېلەك،
ئۇنى ئىچىپ تويمىدى.
يەنە ئەپكەلدىم بىر چېلەك،
ئىچتى، قاندى ياش يۈرەك.
ئوتنى سالدىم قايتىدىن،
موزاي يېدى باشقىدىن.
قاراپ تۇردۇم بىرھازا،
تويۇۋالدى ئۇ تازا.

چىم چۆچەك

چىم چۆچەك، چىم چۆچەك،
ئوتتۇرىسى كۆلمەنچەك.
سۇ قۇيسام تېشىپ كەتتى.
چۆچۈرەم - چۆچۈرەم قاينايدۇ،
ئانام ماڭا بەرمەيدۇ.
بەرمىسمۇ بەرمىسۇن،
كۆڭلۈم يېرىم بولمايدۇ،
كېلىڭ دوستلار ئوينايلى،
ئاداش - ئاداش بولايلى.
ئاپىمىزنىڭ ئەمچىكىگە،
توپا چېچىپ قاچايلى.
بىر نان تاپساق تەڭ يەيلى.
ئايرىلماس دوست بولايلى.

ئات توقۇش ئويۇنى

دوقۇ ـ دوقۇيلى،
ئاتنى توقۇيلى.
نەگە بارايلى؟
تاغقا بارايلى.
تاغدا نېمە بار؟
تاغدا ئادىشىم بار.
ئادىشىڭ كىمدۇر؟
بۇۋى سارە.
بۇۋى سارە
ئاش ئېتىدۇ
ئون چارا،
ماڭا ببرىشى بىر قوشۇق،
ئۆزى ئىچىدۇ بەش چارا.
بىر قوشۇققا تويمىدىم،
ئالما كەپلەپ قويمىدىم.
چالما كەپلەپ قويمىدىم.
ئۇنى گوللاپ قويمىدىم.

بۇرگەم ـ بۇرگەم بىر باتۇر،
مەخمەل كۆرپىدە ياتۇر.
بۇرگەمگە تاغار ئارتسام،
قارا پاتقاقتا ياتۇر.
«هوش» دېسەممۇ قوپمايدۇ،
«چۇھ» دېسەممۇ قوپمايدۇ.
بىزنىڭ ھۇرۇن بۇرگە باي
تاياقتىنمۇ قورقمايدۇ.
ئون بىر كالتەك ئۇرغاندا،
ئۆلۈپ قالسا قوپمايدۇ.

قاق ـ قاق، قاغىلار قاق،
ئالا قاغا نەگە بارسەن؟
ئالا تاغقا
ئالا تاغدا نېمە بار؟
ئۇششاق ـ ئۇششاق جىگدەم بار.
كىم بەردى؟
مومام بەردى.
ئوغلۇمغا بەردىم ئورغاقچە،
قىزىمغا بەردىم قىڭراقچە،
مېنىڭ بالام بىرگىنە،
قىزىل ئالما گۈلگىنە.
مىنگەن ئېتى تايگىنە،
ئاسماندىكى ئايگىنە.

هاي بولۇر... هاي بولۇر،
ئاتىنىڭ بالىسى تاي بولۇر.
گاداي بالىسى باي بولۇر،
بەگنىڭ بالىسى لاي بولۇر.

ئۇنچە ـ مارجان چېچىلدى،
بالام، بالام، بالام.
تېرىۋالالماي كەچ قالدۇق،
ئات قۇيرۇق يېيىلدى.
توشۇۋالالماي كەچ قالدۇق،
بالام، بالام، بالام.

توختى غوجى ئايلا

زئۇددىخان،
خوتۇننىڭ ئېتى؟!
نېمە ئىش قىلدۇ؟
ئاش ئېتىدۇ،
ئەتكەن ئېشى،
قاپقارا.
ئۆزى ئىچىدۇ،
مىڭ قوشۇق.
بىزگە بېرىدۇ،
بىر قوشۇق.
قورساق تويمىدى،
خۇدايىمغا يىغلايمەن،
ھى... ھ.. ھ..
توختى غوجى ئايلا توختىسلا،
ئەتە بازارغا بارمىسلا.
مايماق ئېشەككە منمىسلە.
مايماق ئېشەككە منگەندە،
شەللەڭ گۆيەك سالمىسلا.
شەللەڭ گۆيەك سالغاندا،
توختى غوجغا تەگمىسلە.
توختى غوجىنىڭ ئىشتىنى پوق،
ئېيتاي دېسەم لاتا يوق.
لاتا دېگەن ئۆگزىدە،
چىقاي دېسەم شوتا يوق.
شوتا دېگەن دەرەختە،
دەرەخ كېسىشكە پالتا يوق.
پالتا دېگەن ساندۇقتا،
ئاچاي دېسەم ئاچقۇچ يوق.
ئاچقۇچ دېگەن مىسكەردە،
ئالاي دېسەم پۇلۇم يوق.
بىر پۇلغىمۇ كەلمەيدۇ،
ئىككى پۇلغا ئالغۇم يوق.

يامغۇرلۇق قوشقى

1

يامغۇر ياغلاق،
ئۆچكە ساغلاق.
موللامنىڭ قىزى،
ئايدەك يۇملاق.

2

يامغۇر ياغدى، قار ياغدى،
شارقىراپ كەتتى.
ئۆتۈكۈمنى مايلىسام،
پارقىراپ كەتتى.

3

ئاپتاپ چىقتى، ئاپتاپ چىقتى،
كونا چاپاننى سۆرەپ چىقتى.

پات قۇرۇق، پات قۇرۇق،
ئانام مېنى تىللايدۇ،
چار خورازمۇ چىللايدۇ،
پات قۇرۇق، پات قۇرۇق.
دادام دۇمبالايدۇ،
داداڭ نېمىچى؟ دۇمباقچى،
ئاناڭ نېمىچى؟ چاقچى.
چاقنى چۆرۈپ تۇرۇق،
تالاغا چىقىپ تۇرۇق،
پاتمىخان پېتىپ تۇرۇق.
باش قاشلاپ يېتىپ تۇرۇق،
پات قۇرۇق، پات قۇرۇق.

يىغلىغىلى ئادەم يوق

ئەخمەت باينىڭ بىر قىزى،
باسما كۆڭلەك كىيىپتۇ.
باسما كۆڭلەك كىيدۈرگەن،
ھېلىم بەگكە تېگىپتۇ.
ھېلىم بەگدە ئۆي تۈتۈپ،
ئالتە بالا تېپىپتۇ.
ئالتە بالا بەرى پوق،
سۈرتەي دېسە لاتا يوق.
لاتا دېگەن ئۆگزىدە،
چىقاي دېسە شوتا يوق.
شوتا دېگەن دەرەختە،
كېسەي دېسە پالتا يوق.
پالتا دېگەن بازاردا،
ئالاي دېسە پۇلى يوق.
پۇل دېگەن ساندۇقتا،
ئاچاي دېسە ئاچقۇچ يوق.
ئاچقۇچكاملار ئۆلۈپتۇ،
ئاق مازارغا كۆمۈپتۇ.
يىغلىغىلى ئادەم يوق،
ئۆزى قوپۇپ يىغلاپتۇ.
ئاق مازاردا بىرەمدە،
ئاق تىكەنلەر ئۇنۇپتۇ.

ئالا قاغا

ئالا قاغا،
ئۆيۈڭ نەدە؟
ــ ئالا تاغدا.
ــ نېمە يەيسەن؟
ــ سوقا جىگدە.
ــ نېمە قىلسەن؟
ــ چوقۇلايمەن.
ــ يەنە ـ يەنچۇ؟
ــ كارىكرايمەن.
قورسقىم ئاچسا،
قاترايمەن!

دۈم ـ دۈم ـ دۈم

ــ دۈم ـ دۈم ـ دۈم
ــ لەۋەي، لەۋەي.
ــ ئاناڭ نەدە؟
ــ ئەسكى ساماندىقتا.
ــ نېمە قىلىۋاتىدۇ؟
ــ ئاش ئېتىۋاتىدۇ.
ــ ماڭا قويمىدىمۇ؟
ــ قاغا چوقۇلاپ كەتتى.
ــ ماڭ قاغىنى تېپىپ كەل!

بۆشۈك ناخشىسى

1

باغ ـ باغ ئەتكەن بېغىرتاق،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
باراي دېسەم يول يىراق،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

يىراقتىكى تۇغقاندىن،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
تام قوشنىلار ياخشىراق،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

سۈلار ئاقۇر ئېرىقتا،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
غىلدىر ـ غىلدىر شىرىلداپ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ياقا يۇرتتا غېرىبمەن،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
يۈرەك كۆيەر پىلدىرلاپ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

قارانچۇقۇم سەن ئۆزۈڭ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
تايانچىغۇم سەن ئۆزۈڭ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

سەندىن باشقا نېمەم بار،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
كۆز قارچۇقۇم سەن ئۆزۈڭ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئاشقا قاتتىم يۇمغاقسۈت،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
تومۇرلارنى باسسۇن دەپ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ساڭا ئۈمىد باغلىدىم،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
نادانلىقنى يەشسۇن دەپ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئەتە چوڭلا بولارسەن،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
ئوقۇشلارغا بارۇرسەن،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئادەم كۆركى ئىلىمدۇر،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
ئوقۇپ بىلىم ئالۇرسەن،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

بالىلار قوشاقلىرى

ئوقۇپ ئالىم بولساڭ سەن،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
ئاق سۈتۈمگە مەن رازى،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئېلىڭ ئۇچۇن تەر تۆكسەڭ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
باققىنىمغا مەن رازى،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

2

مىنگەن ئېتىڭ يورغىدۇر،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
كۆزۈڭدە يوق ئۇيقۇدۇر،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

كۆككە بېقىپ قارايسەن،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
ئويغا سالغان نېمىدۇر،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئاسماندىكى تۇرنىلار،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
جەنۇب ياققا قايتىپتۇ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

بويۇن ئېگىپ تۆۋەنگە،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
قاتار ـ قاتار ئۇچۇپتۇ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
سالام دەڭلار تۇرنىلار،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
ئۇچتۇرپاندىن ئۆتكەندە،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

خەۋەر ئېلىپ كېلىڭلار،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
يەنە قايتىپ كەلگەندە،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

زامان شۇنداق تار ئىكەن،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
ئايرىۋەتتى ئاتامدىن،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئايرىلمىغان بىرمۇ كۈن،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
ياشلىقىمدا ئاتامدىن،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

قانات بولسا ئۇچاتتىم،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
ئۇلار بىلەن شۇ ياققا،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

قانات يوقكەن ياش تۆكۈپ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
ئىچىم تولدى پىراقتا،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئۇخلا قوزام ــ كۆز نۇرۇم،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
نەسىپى بولدى تۇنلەرمۇ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئۇمىد بىلەن ياشايمەن،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
كېلەر ئېسىل كۈنلەرمۇ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

3

ۋىلىق ـ ۋىلىق كۈلدۈك،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
تايتاك ـ تايتاك يۈردۈك،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

پۈت ـ قولۇڭدا ماغدۇر يوق،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
ئوغۇز سۈتكە تويمىدىڭ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئەللەي بالام، بوتا ـ تاي،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
غەملەر باستى موماڭنى،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئەس ـ يادىمغا كەلتۈردۈڭ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
ئۆلۈپ كەتكەن ئاناڭنى،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئاناڭ مېنىڭ قىزىمتى،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
يۈرىكىمتى، كۆزۈمتى،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

تولۇن ئايدەك چىرايلىق،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
قاش، كىرپىكى قۇندۇزتى،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

بالىلار قوشاقلىرى

چېۋەر ئىدى قوللىرى،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
كۆيەر ئىدى موماڭغا،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

سۆيەر ئىدى ئېسىلىپ،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
سادىق ئىدى بوۋاڭغا،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئاتاڭمۇ يوق، ئاناڭمۇ يوق،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
يېدى ئۇنى زالىملار،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئۆلتۈرۈۋەتتى بوۋاڭنى،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
پەيلى يامان قاۋانلار،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

گادايلارنى يىغلاتتى،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
قان شورىغاچ زامانلار،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ۋاقتسىز غازاڭ بولدى،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
باغدا ئۆرۈك ـ ئالمىلار...
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئۇخلا، قوزام ـ ئامرىقم،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
مېنىڭ بىر تال يالغۇزۇم،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

موماڭ سۆزىدىن قەلبىڭگە،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
پۈكۈپ قويغىن، قۇندۇزۇم،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

ئۇخلا بوتام، يۇلتۇزۇم،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
سەن ـ سەن مېنىڭ قۇلۇنۇم،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

لاچىن بولۇپ يېتىلگىن،
ئەللەي بالام، ئەللەي.
شۇدۇر مېنىڭ ئۇمىدىم،
ئەللەي بالام، ئەللەي.

چولىچاق

چولى - چولى چولىچاق،
مېنىڭ بالام ئاي مۇنچاق.
تەمەچ تەردىم بىر قۇچاق،
تەمىچگىنى كىم ئالدى،
مەمەت تۆمۈر قىڭغىرچاق.

مەمەجاننىڭ نېمىسى بار؟

مەمەجاننىڭ نېمىسى بار؟
پۇتىدا چورۇق، پېيمىسى بار.
ئالتۇن پۆپۈش ئاتالغان،
كىچىككىنە بىر قىزى بار.

قىز قولىدا بىر قورچاق،
ئېسىۋالغان كۆپ مونچاق.
ئەتە قىلىپ ماڭىدۇ،
دوربىغىنى ئاق تايچاق.

كۆك ئۈستىگە ئاي چىقتى،
قورۇمىزدىن تاي چىقتى.
بۇ مەلىنىڭ ئىچىدىن،
مەمەت ھاجىم باي چىقتى.

باي غوجامنىڭ نېمىسى بار،
چىنە تەخسىدە پىستىسى بار.
پىستىسىنى كىم چاقدۇ،
ھاشىماخۇن قارا قاش.

ئۆھۆ - ئۆھۆ بوۋىسى

ئۆھۆ - ئۆھۆ بوۋىسى،
تاختا - خالو مومسى.
(تەتۈر كېيىپ جۇۋىنى،
تاياق تايىنىپ ئويناىدۇ).

قوي

تاققا ـ تۇققا،
زەنجىر ھالقا.
پاقا دەرەخقە چىقىپتۇ.
قۇيرۇقى شاختا.
قارا قوي قېنى؟
قېچىپتۇ تاغقا.
تاغقا باقسام،
خەۋىرى باغدا،
يۇگۈرۈپ بارسام،
يۇرۇپتۇ سايدا،
قوينى تاپالماي،
ھاشىماخۇنكام،
قاپتۇ داغدا.

زەيكەش

بۇيانمۇ زەيكەش،
ئۇيانمۇ زەيكەش.
باغلىق ئويناپمىز،
ئارقامدىن ئەگەش،
دوست ـ دوست چىمەن دوست،
نەلىگە بارساق بىللە دوست.

ئاكىڭىز قانداق كىشى؟

ئۇنچە ـ مارجان چېچىلدى،
تېرىپ بولالماي كەچ بولدى،
قوپۇڭ ئانا، كېتەيلى،
يۇسۇپ باينىڭ ئوچىقغا،
قىيما كۆمەچ كۆمەيلى.
ئاكىچىكامنى قىچقىرىپ،
ئۇنىڭ بىلەن تەڭ يەيلى.
ـــ ئاكىچىكىڭىز قانداق كىشى؟
ـــ ھەممىدىن ئوبدان كىشى؛
ئاغزىدا ئىمانى بار،
قوينىدا قۇرئانى بار،
بىلىڭىز موللا كىشى.

غوجالدىرۇاق

جالدىرۇاققا جالدىرۇاق،
كىمدە بولسا شۇنىڭغا باق.
سەن ئۇنىڭغا باقمساڭ،
يېڭى ئويۇن تېپىپ باق.
يېڭىشەھەرنىڭ بالىلىرى،
كونىشەھەرنىڭ بالىلىرى.
ئوينىغىلى چىقماپتۇ،
مەخسۇتباينىڭ خانلىرى.
يۆگەي - يۆگەي ئوخشايدۇ،
يېكەندازغا ئوخشايدۇ.
ئاشۇ كېلىۋاتقان بايۇەچچە،
مېنىڭ دادامغا ئوخشايدۇ.
ئۆيگە كىرسەم قارايدۇ،
تالاغا چىقسام دارايدۇ.
دارايدىغان نېمىدىن،
بولۇپ قالسام يادايدۇ.

مەن ئاغرىق

ئىھ - ئىھ مەن ئاغرىق،
داستىخاندا نان بارمۇ؟
چەينەكتە چاي بارمۇ؟
چەينەكتە چاي بارمۇ؟
ئىھ - ئىھ مەن ئاغرىق،
قازاندا ئاش بارمۇ؟
داڭقاندا شورپا بارمۇ؟

ئىھ - ئىھ مەن ئاغرىق،
يۆلەيدىغان ئانا بارمۇ؟
قارايدىغان بالا بارمۇ؟

ئىھ - ئىھ مەن ئاغرىق،
ئەملەشكە دورا بارمۇ؟
ئوتلاشقا سۇ بارمۇ؟

داڭقان يېرىلدى،
شورپا تۆكۈلدى.
پىيالە چېقىلدى،
دورا چېچىلدى.

دوككاك ـ دوك

دوك ـ دوك، دوككاك ـ دوك،
ئەتسى قوپسام بىر خام يوق.
ئۇ بىر خامنى كىم ئالدى؟
زۇمۇرە قېرى ئالدى.
زۇمۇرەنىڭ نېمىسى بار؟
ئالتۇن ـ ئالتۇن قۇشلىرى بار،
چىنە ـ تاۋاقتا ئاشلىرى بار.
قۇشلارنىڭ قۇشلايلى،
ئەتىۋارلاپ باقايلى.
ئۇچۇپ چىقتىم ھاۋاغا،
سەكرەپ چۈشتۈم دەريا‌غا.
دەريا سۈيى قويالدى،
پاتمىچۇقلار بويالدى.
بىرىنىڭ ئېتى كۇچۇلا،
ئاپپاق ساقال بوۋىلار.
ئۆتۈكۈم دەستە ئۆتۈك،
مېڭىشىم تاراق ـ تۇرۇق.
ئاينىڭ ئون بەشىدە،
چۈشتى غازاڭ شاراق ـ شۇرۇق.
ئاق تىكەن، ئاپپاق تىكەن،
چۆرىسىدە گۈل بار ئىكەن.
گۈلنى ئۈزۈپ يامغا سالدىم،
يامدا بايراق بار ئىكەن.
ئوق قولۇمغا بايراق ئالدىم،
سول قولۇمغا شام چىراغ.
شام چىراغنى كۆرگۈچە،
ئاكامنى كۆرگەن ياخشىراق.

رامزان ئېيتتىش

رامزان ئېيتىپ كەلدۇق
ئىشىكىڭگە.
قوچقاردەك بالا بەرسۇن
بۆشۈكۈڭگە.

تۆڭلۈكۈڭنىڭ بېشىدا
ئاي كۆرۈنەر.
ھەممە ئۆيدىن مۇشۇ ئۆي
باي كۆرۈنەر.

ئۆيۈڭنىڭ ئارقىسىدا
قوينىڭ ئىزى.
ناننى جۈپلەپ بېرىدۇ
بايىنىڭ قىزى.

قاپاق

ئېرىق بويىغا چىقسام،
ئاچمىغان قاپاق چىقتى.
قاپاقنى ئېچىپ باقسام،
ھاشىخان چاپاق چىقتى.

بىر بېسىپ ئېغىز ئاچتىم،
يېنىمغا قاپاق ئاستىم.
سۈنى ئېلىپ ئىچىگە،
ھويلامغا بېرىپ چاچتىم.

خەت كەلدى

تىكىلاك ـ تىكىلاك ئات كەلدى،
ئات كەينىدىن خەت كەلدى.
خەتنى ئوقۇپ ئولتۇرسام،
مۇنداق يېزىلى گەپ كەلدى:
ئاتنى سېلىڭ ئوغلاققا،
دىققەت قىلىڭ موللاققا،
تارتىۋېلىپ ئوغلاقنى،
ساپساق بېرىڭ پەللىگە،
چاۋاك ـ چاۋاك چالايلى،
كۆڭۈلدىن خوش بوپ قالايلى،
سەن قازانغان غەلىبىگە.

چىم - چىم

چىم - چىم، چىما چىم،
سۇنى پۇلغا ساتقان كىم؟
سۇنى پۇلغا ساتقىنى،
دوغاپچىنىڭ چوڭ قىزى.
مۇزخانىدىن ئالغاندەك،
مىجەزى چۈس، توڭ قىزى.
چىمكى - چىمامكى؟
ئۇسسىغاندا ئىچكىلى،
چىلىكى بىكارمكى؟
بىزگىمۇ سۇ بارمكى؟
قىز ئۆزى ئىزدەپ بېرىپ،
باغدىن بىر گۈلنى ئىگە.
ئاخىرى باغ باققۇچى،
موللىقۇۋان تازغا تېگە.

موللىقۇۋان تازنىڭ نېمىسى بار؟
ئالتە - يەتتە قۇشى بار.
قۇشلايلى، قۇشلايلى،
تاز كاللىسغا مۇشتلايلى.
تاز كاللىسى قانسا،
قىزىل يېپتا يامايلى.
دوغاپچىنىڭ قىزىدا،
مېھىر - ۋاپا بارمكى؟
مېھىر - ۋاپا بولمىسا،
خەق ئۇنى نەدىن تاپا.
ئاچچىقى يامان زاغۇن تاز،
گەپ ئاڭلىماس گاڭگۇن تاز،
خوتۇنۇڭ بىلەن ئۆيدە قال،
بىزلە ئاستا يانايلى.

ئەي ئايەم

كىچىككىنە قايچا قولۇمنى كەستى،
ئۇنچە - مارجان يولۇمنى توستى.
ئەي ئايەم - ئەي ئايەم،
نەگە باردىڭ؟
تاغقا باردىم.
تاغدا نېمە بار؟
تاغدا بادام بار.
بادام كىمنىكى؟
ئوتتۇاينىكى.
ئوتتۇاي - ئوتتۇاي،
قورسقىدا بالىڭ.
ۋېچىر - ۋېچىر سايرامدۇ؟
ۋېچىر - ۋېچىر سايرايدۇ؟
سىكىل خېنىمغا توي كەپتۇ،
ئالا پاچاق قوي كەپتۇ.
قوينى سويۇنىلار ۋاقتىدا،
ئاشنى ئېتىنىلار تاختىدا.

چاققانجان

تۇتۇلۇپ قالدى كۆچۈرۈپ،
ئىمتىھاندا چاققانجان.
ساۋاقداشلار ئالدىدا،
ئىززىتىنى ساتقانجان.

كۆڭۈل قويۇپ ئۆگەنمەي،
ھەر تەرەپكە چاپقانجان.
ئىمتىھاندا ئۆتەلمەي،
غەم - قايغۇغا پاتقانجان.

ھە دېسلا پو ئېتىپ،
قۇرۇق گەپنى ساتقانجان.
كۈننى بىكار ئۆتكۈزۈپ،
«قالدۇق» بولۇپ قالغانجان.

تاشلاپ ناچار ئىللەتنى،
ئۆگىنىشكە ئاتلانجان.
ئەلا ئوقۇپ مەكتەپتە،
دىلدىن كۈلۈپ شادلانجان.

بىلىم ھەققىدە قوشاق

مەكتىپىمىزنىڭ ئالدىدا،
قاتار ـ قاتار تېرەك بار.
چوڭ بولغاندا بىزلەردە،
ئالىم بولۇش تىلەك بار.

مەكتىپىمىزنىڭ ئارقىسىدا،
مەمەت باينىڭ بېغى بار.
بىزگە ئوخشاش باللارنىڭ،
خۇشال ئوقۇش چېغى بار.

ئەتىگەندە ۋە چۈشتە،
ئويناپمىز بىز تەنھەرىكەت.
ۋاقتىنى چىڭ تۇتساقلا،
ئۇندىن كېلىدۇ بەرىكەت.

پاكىز ـ رەتلىك كىيىنىپ،
قاۋۇل ئەۋلاد بولىمىز.
ئۇستازلارنىڭ سۆزىنى،
ئەستە مەھكەم تۇتىمىز.

سىنىپىمىزنى تازىلايمىز،
سۈپۈرگىدە سۈپۈرۈپ.
ئۆگىنىمىز ئىلىم ـ پەن،
تىرىشىپ باش چۆكۈرۈپ.
يېڭى سالغان كۆچەتنىڭ،
ئەمدى چىقتى قۇلقى.
مەكتەپ ئىچى بولىدۇ،
ئەقىل ـ بىلىم بۇلقى.

باغدا پىشقان ئۆرۈكنى،
سەھەردە تۇرۇپ يەيمەن.
ياخشى ئوقۇپ مەكتەپتە،
بىلىملىك بولاي دەيمەن.

مەكتەپ ئىچىگە رەتلىك،
تىكىلىپتۇ تېرەكلەر.
ياخشى ئوقۇش مەكتەپتە،
بىزنىڭ ئارزۇ ـ تىلەكلەر.

ھاۋادىكى لاچىننى،
ئوڭ قولۇمغا قوندۇردۇم.
دىلمىدىكى بوشلۇقنى،
بىلىم بىلەن تولدۇردۇم.

يېڭى سالغان كۆچەتنىڭ،
ئېچىلار گۈل ـ چېچەكى.
ھازىرقى ياش ئەۋلادلار،
ۋەتەننىڭ كېلەچىكى.

شاختا بولغان ئانارنىڭ،
قىپقىزىلدۇر پوستى.
بىلىم ئالىمەن دېگەنىنىڭ،
كىتاب بولىدۇ دوستى.

ئاق ئالما، قىزىل ئالما،
شاختا بولمىسا، بولماس.
كەلگۈسىنى ئويلىساق،
بىلىم ئالمىساق بولماس.

ئانار چېچەكى قىزىل،
ئۇنىڭ ياپرىقى كۆكتۇر.
دائىم كىتاب كۆرگەنىنىڭ،
ئىچىدە بىلىم كۆپتۇر.

پاختا تېرىپ، چاق ئىگىرىپ،
ماتا ـ تاغار توقۇيمەن.
ساۋاتسىزلىق يامانكەن،
ئەمدى ياخشى ئوقۇيمەن.

يىڭنەم يىتتى

يىڭنەم يىتتى، ياۋالللا، يىڭنەم يىتتى،
كىم تېپىۋالغاندۇ، ياۋالللا، يىڭنەم يىتتى.
ئەگەر كىم تېپىپ بەرسە، ياۋالللا، يىڭنەم يىتتى،
ئاڭا سۆيۈنچە بېرىمەن، ياۋالللا، يىڭنەم يىتتى.

يىڭنەمنى تېپىۋالسام، ياۋالللا، يىڭنەم يىتتى،
دوپپامنى تىكىۋالسا، ياۋالللا، يىڭنەم يىتتى.
بېشىمغا يارىشار ئۇ، ياۋالللا، يىڭنەم يىتتى،
قىستۇرۇپ كىيىۋالسا، ياۋالللا، يىڭنەم يىتتى.

جۇپتۇڭنى تاپ

كىچىككىنە قايچا
قولۇمنى كەستى.
ئۇنچە ـ مارجان چېچىلىپ
يولۇمنى توستى.
— ئەي ئايىم، ئەي ئايىم،
نەگە بارىسەن؟
— تاغقا بارىمەن.
— تاغدا نېمە بار؟
— تاغدا بادام بار.
— بادام كىمنىڭكى؟
— ئوتتۇاينىڭكى.
ئوتتۇاي، ئەي ئوتتۇاي،
قورسقىدا بالىۋاي.
ۋېچىر ـ ۋېچىر سايرامدۇ؟
ۋېچىر ـ ۋېچىر سايرايدۇ.
سىڭىلچاققا توي كەپتۇ،
ئالا پاچاق قوي كەپتۇ.
قوينى سويۇڭلار ۋاقتىدا،
ئاشنى ئېتىڭلار تاختىدا.
كەلسە خېنىم مەزەگە،
كەلسە خېنىم سىنچايغا.
سىنچايلىرى سوۋۇپ قاپتۇ،
مەزەلىرى قېتىپ قاپتۇ.

بوستان چاچ

نوروز كەلدى جاھانغا، باھار بولۇر كۈندۈر بۈگۈن،
دەرەخلەرگە سۇ يۈگۈرۈپ، بىخ ئۇرار كۈندۈر بۈگۈن.

دېھقانلار قوش ھەيدىشپ، ئۇرۇق سالۇر يېرىگە،
ئىش بېشى سائەت كۈنى، ئامبار تولار كۈندۈر بۈگۈن.

كەلدى نوروز يىل باشى، كەتتى كۆڭۈل چىركىنى،
نوروز دىبان كېلۇرلەر خاتۇنلارنىڭ تۇركىنى.

گۈللەر قىسىپ قىز ـ ئوغۇل، ئەگرى قويار بۆكىنى،
تاماش قىپ ئويناشۇر، كۆڭۈل ئاچۇر كۈندۈر بۈگۈن.

شاتىۋادا تون كىيىپ، جۈۋا ـ تۇماقنى تاشلىدۇق،
كۆڭۈلچىلىكتە ئولتۇرۇپ، نەغمە ـ قىلۇر كۈندۈر بۈگۈن.

بەيگە ـ ئوغلاق ئالىپ مەشرەپ قىلۇر كۈندۈر بۈگۈن،
قايغۇ ـ ھەسرەتلەر كېتىپ يايراشۇر كۈندۈر بۈگۈن.

كەلدى نوروز يىل بېشى ئەلدە تاماشا ئارىلاش،
بولدىلەر راھەت جاھانغا، يوق بولدى جاپا ئارىلاش.

كوچىدا قىلدى گاداي ـ شاھلار تاماشا ئارىلاش،
ئويىندى پوڭزەك ئوغۇل، لەگلەكنى قىزلار ئارىلاش.

كەلدى نورۇز يىل بېشى، كۆپ سائەتتۇر بۇگۈن،
نورۇز قىلماق ـ يايرىماق كۆپكە ئادەتتۇر بۇگۈن.

تەجرىبە قىلساڭ ئەگەر، كۆپ ئالامەتتۇر بۇگۈن،
ئۆيدىن ئۆيگە ھېيتلىشىپ مېھمان بولۇر كۈندۇر بۇگۈن.

كىگىزلەرنى قېقىشتۇرۇپ، ئۆيلەرنى قىلغىن يورۇق،
بولۇڭلاردا قالمىسۇن پايتىما، ئەسكى چورۇق.

بولسۇن مۇھىت پاكىز، ئەخلەت ـ چاۋارلاردىن ئەسەر يوق،
كەلدى مېھمانلار كۆرۈپ، كۆڭۈللىرى بولسۇن ئوچۇق.

بارچە خوشلۇق يېتىپ كەلدى، تاماشا كۆپ كۈندۇر بۇگۈن،
بەھۇزۇر كەيىپ سۈرۈپ، يايرىسۇن مېھمان بۇگۈن.

ئوغلاق ئۇخلىتىش

ئاق ئوغلىقىم ـ ئوغلىقىم،
ساق ئوغلىقىم ـ ئوغلىقىم.
يۇمشاق كۆرپە ئۈستىدە
يات ئوغلىقىم ـ ئوغلىقىم،
چىگى ـ چىگ، چىگى ـ چىگ...

ئاناڭ تاغدا مەرەيدۇ،
ئوت سېپ بەرسە يېمەيدۇ.
ئۇخلاۋەرسەڭ كارى يوق،
بالام نەدە دېمەيدۇ،
چىگى ـ چىگ، چىگى ـ چىگ...

ئاق ئوغلىقىم ـ ئوغلىقىم،
شاش ئوغلىقىم ـ ئوغلىقىم.
ئەقلىڭ بولسا ئويغىنىپ،
قاچ ئوغلىقىم ـ ئوغلىقىم،
چىگى ـ چىگ، چىگى ـ چىگ...

مەن ئۈكامنى باقىمەن

تەخسىدە كاۋاپ،
يېسىلە ساۋاب.
مەن ئۈكامنى باقىمەن،
قوينۇمغا سولاپ.

بىزنىڭ ئۆينىڭ ئارقىسى،
بوستانلىق تېرەك.
چاتۇبتىڭ شېخىنى،
قالاشقا كېرەك.

بۇغداي

قارا باغدىن يەر ئالدىم،
دېھقان بولمەن ئەمدى.
بىر يېرىم سەر تەڭگەم بار،
كەتمەن ئالمەن ئەمدى.

تۇزلەپ بولدۇم ئېتىزنى،
ئوسا قىلمەن ئەمدى.
ھەپتە بولدى تاۋلاشتى،
قوشنى قاتمەن ئەمدى.

تەييار بولدى ئېتىزلار،
ئۇرۇق سالدىم ئاشۇنداق.
قاتار ـ قاتار مايسىلار،
ئۇنۇپ چىقتى مۇشۇنداق.

ئىككى قېتىم سۇ قۇيسام،
تاختا بولدۇ ئەمدى.
پەرۋىش قىلغاچ مايسىلار،
كاتتا بولدۇ ئەمدى.

پىشىپ كەتتى بۇغدايلار،
ئورغاق سالمەن ئەمدى.
بىلەيلىرىم ئاشۇنداق،
بىلەپ ئالمەن مۇشۇنداق.

ئورمىنى ئورۇپ بولدۇم،
خامان قىرىمەن ئەمدى.
ئۇنچىلىرىم مۇشۇنداق،
توشۇپ بولمەن ئەمدى.

بالىلار قوشاقلىرى

راسا ئېيتىپ لاي - لاينى،
خامان قوشمەن ئەمدى.
يۇمشاپ كەتتى پايخانلار،
بۆلەك ياردەم ئەمدى.

دان ساماندىن ئايرىلدى،
مەن تاسقايمەن ئاشۇنداق.
ئۆتكەملىرىم مۇشۇنداق،
دانلار چۈشەر ئاشۇنداق.

تاسقاپ بولدۇم بۇغداينى،
چەشلەپ ئالمەن ئەمدى.
گۈرجەكلىرىم مۇشۇنداق،
راسا ئاتمەن ئاشۇنداق.

توشۇپ كەتتى تاغارلار،
بىزدە يوقتۇر ئامبارلار.
ئورا قازدىم ئاشۇنداق،
چوڭقۇرلۇقى مۇشۇنداق.

ياخشى ئىشلەپ تېرىساق،
بۇغداي - قوناق ئوخشايدۇ.
ئەمگەك سۆيمەس ھۇرۇننى،
ئەل سېپىگە قوشمايدۇ.

ئەمگەك سۆيگەن ئادەمنىڭ،
مەنسى بار سۆزىدە.
تۇرمۇشدا توقچىلىق،
نۇر ئويناپدۇ يۈزىدە.

ئالتە ـ ئالتە ئوتتۇز ئالتە

ئالتە ـ ئالتە، ئوتتۇز ئالتە،
ئوتتۇز ئالتىنى كىم يازدى؟
ئاكام بىلەن مەن يازدىم.
يالغان بولسا سوراپ باق،
پىشانەمدىن قان ئېپىباق.

پىچى ـ پىچى

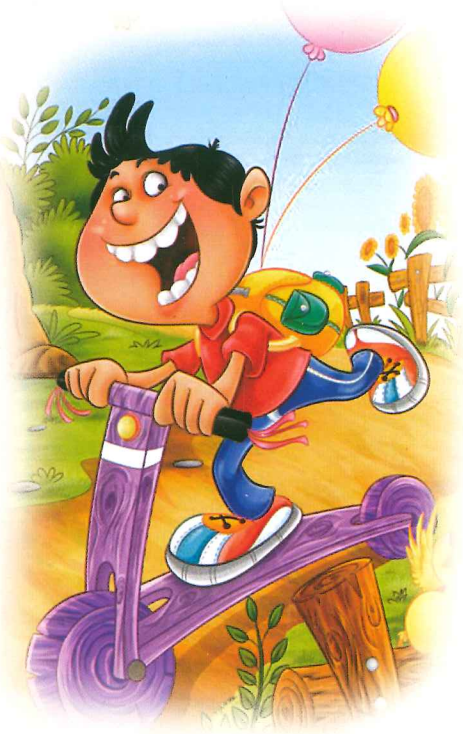
پىچى ـ پىچى ـ پىچى،
دوستلارنى قىچى.
ئۇلار جەم بولسا،
يورۇقتۇر كېچى.

پىچى ـ پىچى ـ پىچى،
دوستلارنى قىچى.
گۈللەرگە چۆمسۇن،
ھويلىنىڭ ئىچى.

پىچى ـ پىچى ـ پىچى،
دوستلارنى قىچى.
ئازدۇر ئۇلارنى،
ئايلانسۇن بېشى.

ئالما ئۈزدۈم

يۈگۈرۈپ بېرىپ چىقتۇالدىم،
ئالما شېخىغا.
ئىككى ئالما ئۈزۈۋالدىم،
ساۋاقدىشىمغا.
ساۋاقدىشىم ياخشىكەن،
كەلدى قېشىمغا.
دۇشمەنلىرىم ئەسكىكەن،
ئۇردى بېشىمغا.
ئۇرغىنىغا باش يېرىلماس،
بۆكنىڭ ئىچىدە.
دۇشمەنلىرىم ھېچ قاچالماس،
كۆپنىڭ ئىچىدە.

چاي

چاي - چاي، پەمل چاي،
چاي ئۈچىدىن ئۈزگەن چاي.
زەپمۇ ئىللىق پۇرايدۇ،
ئىچسە يۈرەك ئۇينايدۇ.
ئەللەپ بەرسە،
چەللەپ بەر،
سەرلەپ بەر،
دادام ئىشتىن قايتقاندا—
ئاچچىق سىلىپ دەملەپ بەر!

پوڭزىكىم

كىچىككىنە پوڭزىكىم،
ھاڭقۇاتىدۇ.
—ۋاي مومام،
مېنى ئاپام ئۇرۇۋاتىدۇ.
—ئۇرسۇن بالام قويۇپ بەر،
ھېرىپ - ئاچقىچە.
سەنمۇ قاڭقى توختىماي،
بويىدىن ئاشقىچە.
—ۋاي مومام،
مېنى ئاتام تېپىۋاتىدۇ.
—تېپەر سېنى بىردەمگە،
پۇتى تالغىچە.
كەتكەن سەنمۇ ئۇزاققا،
يېنىپ تەپكىچە.
تەپكىنگە يېرىلما،
ئۇرغىنىغا ھەم.
ئۇرۇپ - تېپىپ تاپىدۇ،
ئۆزلىرىگە ھەم.

يامغۇر ياغ

ھەي بۇلۇتلار، بۇلۇتلار،
يامغۇر ئېلىپ كېلىڭلار.
بۇغداي ۋە قوناق تەردۇق،
سۇغا قاندۇرۇپ كېتىڭلار.
كېچىچە ياغ، ياغ يامغۇر،
كۆكلەپ ئۆسسۇن چۆنەك ـ چۆنەك.
سەۋزە، پىياز ھەم چامغۇر.
پىلەك تارتسۇن قوغۇن، تاۋۇز،
چىلگە بىلەن تەرخەمەك.

ئوغلۇمنى كۆردۈڭلارمۇ؟

— ئوغلۇمنى كۆردۈڭلارمۇ؟
— ئالما تېرىۋاتاتتى.
— ئالمىسى بار، ئۆزى يوق،
— سۇغا چۆمۈلۈۋاتاتتى.
— كىيىمى بار، ئۆزى يوق،
— ئۈزۈم ئۈزۈۋاتاتتى.
— سېۋىتى بار، ئۆزى يوق،
ئەمدى قانداق قىلارمەن.
ئۇنى نەدىن تاپارمەن،
— «تۇ ـ تۇ» قىلىپ دان چېچىڭ.
ئانا بولۇپ قىچقىرىڭ،
چىقار مۆككەن تۆشۈكتىن.

ئاق توشقان

ئاق توشقان، ئاپئاق توشقان،
سېغىزخاندىن ساق توشقان.
تۇخۇمدىنمۇ ئاق توشقان،
ئۇزۇن قۇلاق، مۇشۇك بۇرۇت،
ئاپئاق ماموق، ئاق توشقان.
يىپەك تۈكىنى يەلپۈتۈپ،
ئاپئاق قاردا يۈگۈرگەن.
لېۋى پۈچۈق، تار ئىڭەك،
ئەلەس كۆزلۈك ئاق توشقان.
تۈشى كەلسە يۈگۈرۈپ كەتكەن،
توخۇ يۇرەك ئاق توشقان.
ئۇۋاڭغا ببرىپ ياتساڭچۇ،
كۆپلەپ بۆجەن تاپساڭچۇ.
بۆجەنلىرىڭ كۆپىيىپ،
قىم ـ قىم بولسۇن ئاق توشقان.

كىگىزچى بىلەن شاگىرت

ئاتقۇچى داڭ ـ داڭ قىلدۇ،
ئىتلىرى غاڭ ـ غاڭ قىلدۇ.
ئاتقۇچىنىڭ بىر قىزى بار،
قاپقارا ئاش قىلدۇ.

ئۆزى ئىچىدۇ بىر تاۋاق،
ماڭا بەردى بىر قوشۇق.
بىر قوشۇققا تويمىدىم،
ئىشكىنى پوقلىدىم.

ئوجۇن قوڭغۇزى

— ئوجۇن قوڭغۇزى،
— ئوجۇن بەرمدى.
— مېڭىلار ئاداش!
— نەگە بارىمىز؟
— توغراق تۆۋىگە،
— نېمىش قىلىمىز؟
— گىلەم توقۇيمىز؟
— گىلەمنىچۇ؟
— گىلەمنى سېتىپ،
— خوتۇن ئالىمىز.

بىر باستىم، ئىككى باستىم

بىر باستىم، ئىككى باستىم،
چاقمىغا تانا باستىم،
سىرلىق ساندۇق چاپتۇردۇم،
مەخمەل بىلەن ياپتۇردۇم.
كىمخاپ بىلەن ئاچتۇردۇم.
يىلان توغراپ ئاش ئەتتىم،
پاخلان توغراپ كۆك ئەتتىم،
ئەزىز ئاتا ـ ئانامنى،
خۇدايىمغا تاپشۇردۇم.

هوي ئاچا

— هوي ئاچا،
— نەگە بارىلا؟
— بازارغا.
— نېمە ئالىلا؟
— كاللا.
— كىم يەيدۇ؟
— باللا.
ۋىچىر ـ ۋىچىر دەپتىمەن،
پاسالقتىن چىقىپتىمەن.
ئاش ئەتمىگەن خوتۇننىڭ،
كۆتىگە نەچچىنى تېپىمەن.

خالايدۇ

ئايشەمگۈلنىڭ تۇغۇلغان كۈنى،
بۈ كۈنى.
ئېگىزلىكى مۇنداق،
كەڭلىكى مۇنداق،
تارلىقى مۇنداق.
ھەسەن ـ ھۈسەن دەيدۇ.
ھەسەل يېغى چىقسا،
قۇيماق ئېتىپ يەيدۇ.
قۇيماق يېغى چىقسا،
پولۇ ئېتىپ يەيدۇ.
كىمنى خالايدۇ،
خالغانىنى خالايدۇ.

责任编辑:哈斯亚提·依不拉音
责任校对:阿不都热依木·阿布力米提
封面设计:吐达吉·吐尔洪
绘　　画:阿迪力江·阿布力孜

书　　名　儿童爱菲达有声读物——做个朋友吧(精选维吾尔儿童小诗)
编　　者　吐尔逊·卡得
出　　版　新疆美术摄影出版社
　　新疆电子音像出版社(www.xjdzyx.com)
地　　址　乌鲁木齐市经济技术开发区科技园路5号(邮编 830026)
发　　行　新疆维吾尔自治区新华书店
印　　刷　新疆八艺印刷厂
开　　本　787mm × 1092mm　1/16
印　　张　117.75
版　　次　2015 年 2 月第 1 版
印　　次　2015 年 7 月第 1 次印刷
书　　号　ISBN 978-7-89415-023-3
定　　价　490.00 元(点读笔和20本书)